

land gewährt, in der Heimat des Veris reiche Anregung wirken und ihn Genossen und Mithelfer seiner Studien zu führen.

Greifswald.

VICTOR SCHULTZE

(Theolog. Literaturblatt 30 oktober. 1896. No 44).

•Hr D. Georg Lampakis. Vorstand der christlicarchäologischen, Sammlung in Athen, bereichert die Archäologie der christlichen Kunst mit zwei neuen Schriften, welche für die Ikonographie der Byzantinischen Zeit besonders ergiebig sind. (*Ἀγιογραφία καὶ Εἰσαγωγή*) (αρχιποιήσας) ἀναμένει δὲ ἀκόμη τοιαῦτα πλήρη ἀξίας ἔργα.

(Sonderabdruck aus dem Repertorium für Kunstwissenschaft XXII.

Band. 6. Heft Verlag von W. Spemann in Berlin u. Stuttgart 1899).

•Demselben Lampakis fleissigen u auch in der deutschen Litteratur sehr bewanderten Forscher verdanken wir eine zusammenhängende Darstellung der christl. Hagiographie der ersten neun Jahrhunderte . . . die Berücksichtigung zahlreicher, im Abendland wenig oder gar nicht bekannter, besonders auch numismatischer Denkmäler giebt dem Werke seinen Werth; man wird es bei Studien über diesen Gegenstand nicht bei Seite lassen dürfen.

KRAUS

(Sonderabdruck aus Repertorium für Kunstwissenschaft, XIX. Band 6.

Heft. Berlin u. Stuttgart 1896 o. II)

Ὅ,τι δὲ πάντες οἱ ἐπιστήμονες ἐν τῇ συγγραφῇ ἡμῶν ταύτῃ εὐρίσκουσι λόγου ἄξιον, μόνον ὁ κ. Strzygowski εὐρίσκει ἐσπερημένον ἄξιον.

Εἰς τὰς μελέτας ἡμῶν βραχίζομεθα ὥς εἰς κρηπίδα ἀσφαλῆ εἰς τοὺς Κολοσσούς τῆς ἐπιστήμης οἷος ὁ Kraus καὶ ὁ Schultz. τοῦτο κατὰ τὸν κ. Strzygowski ἀσχημίζει τὸ ἔργον μου, ἀποτελεῖ ἐν συνόψει μου ἐν Ragout. Αἱ περικομπαί, ὁ κύριος οὗτος χρονοτριβισμός τοῦ ἐπιστήμονος, δι' οὗ πιστοῦνται αἱ διάφοροι θέσεις, κατὰ τὸν κ. Strz. τίθενται ἀπλῶς ὅπως ἐπιδείξω σοφίαν καὶ πολυμάθειαν ἐνῶ περὶ δόξας;

βελτίωτον εἰς ἑστέραν κρίσιν ἐκκινεῖ τὴν ἡμῶν γρηγορὰν κρίσιν. (Byz. Zeitschrift. IX 1900. Bd 7. 604).

Αὐτοὶ οἱ ἐσπερήσαντες ἱερεῖς τῆς πρωτοπόρου Ἑκκλησίας ἡμῶν οἱ καὶ καὶ ἔπαινον τὴν Εἰσαγωγή. Révérends καλῶνται δὲ εὐρίσκουσι γὰρ ἐνὶ τῷ τοῦ Κυρίου τούτου, εἰσερχομένου ἀποκρίνεται, «Herrn Papades».

Ἐνὶ ἐνότητι δὲ γινώσκουσαν καλῶς τῇ Ὀρθόδοξῳ Ἑκκλησίᾳ, ἀρετῶν μὲν σειράν κατωτέρω ἀντιπροσώπων λέγει ὅτι τὰ «βλαστάκια τῶν παπιδῶν» (ihren sprösslingen, ἅλλῃ κατὰ εἰρωνικήν) θέλουν διδάξαι ἡμᾶς ταύτην, ταχίως ἐμπιστεύοντες εἰς τὴν κλῆδον αὐτῶν. Ὁμολογεῖ ἐν ταύτῃ τῇ ἀρετῇ αὐτοῦ ὅτι τὰ θεήματα ἡμῶν ἀπερρίπτουται ἐκ τῶν νεοτέρων Ἑλλήνων ζωγράφων καὶ Καταραγῶν, τῶν Μεγάρων, τῶν Κρήτης, καὶ καὶ ἡμῶν; ἐν ἡμέρᾳ ταύτῃ κακίξει ἡμᾶς ὅτι δὲν δίδωμεν, προσοχὴν εἰς τὰ ἔργα τῆς ἡμετέρας Πατρίδος!!! Εἶναι ταῦτα ὅχι πλέον ἐπιστήμονας ἀλλ' ἀπλῶς οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἰδίων. Ὁ κ. Strzygowski δευτερώς δὲν ἐπιμένει ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ἀλλ' ὑβρίσει, ἐρωταῖται, ἱμᾶσιν. Καὶ ὅπως μὴ δόξωμεν τρεβνόμενα τῇ δημοσίᾳ αὐτοῦ εὐχαρίστως πράττομεν ταῦτα, ὅπως ἐκαστος κρῖνῃ περὶ τῆς ἡλικίας τῶν ἐπὶ αὐτοῦ ἀπορρίπτων.

Γεώργιος Δαυμάκης, Χρ. 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000, 3001, 3002, 3003, 3004, 3005, 3006, 3007, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3014, 3015, 3016, 3017, 3018, 3019, 3020, 3021, 3022, 3023, 3024, 3025, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030, 3031, 3032, 3033, 3034, 3035, 3036, 3037, 3038, 3039, 3040, 3041, 3042, 3043, 3044, 3045, 3046, 3047, 3048, 3049, 3050, 3051, 3052, 3053, 3054, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3060, 3061, 3062, 3063, 3064, 3065, 3066, 3067, 3068, 3069, 3070, 3071, 3072, 3073, 3074, 3075, 3076, 3077, 3078, 3079, 3080, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142, 3143, 3144, 3145, 3146, 3147, 3148, 3149, 3150, 3151, 3152, 3153, 3154, 3155, 3156, 3157, 3158, 3159, 3160, 3161, 3162, 3163, 3164, 3165, 3166, 3167, 3168, 3169, 3170, 3171, 3172, 3173, 3174, 3175, 3176, 3177, 3178, 3179, 3180, 3181, 3182, 3183, 3184, 3185, 3186, 3187, 3188, 3189, 3190, 3191, 3192, 3193, 3194, 3195, 3196, 3197, 3198, 3199, 3200, 3201, 3202, 3203, 3204, 3205, 3206, 3207, 3208, 3209, 3210, 3211, 3212, 3213, 3214, 3215, 3216, 3217, 3218, 3219, 3220, 3221, 3222, 3223, 3224, 3225, 3226, 3227, 3228, 3229, 3230, 3231, 3232, 3233, 3234, 3235, 3236, 3237, 3238, 3239, 3240, 3241, 3242, 3243, 3244, 3245, 3246, 3247, 3248, 3249, 3250, 3251, 3252, 3253, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3260, 3261, 3262, 3263, 3264, 3265, 3266, 3267, 3268, 3269, 3270, 3271, 3272, 3273, 3274, 3275, 3276, 3277, 3278, 3279, 3280, 3281, 3282, 3283, 3284, 3285, 3286, 3287, 3288, 3289, 3290, 3291, 3292, 3293, 3294, 3295, 3296, 3297, 3298, 3299, 3300, 3301, 3302, 3303, 3304, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3310, 3311, 3312, 3313, 3314, 3315, 3316, 3317, 3318, 3319, 3320, 3321, 3322, 3323, 3324, 3325, 3326, 3327, 3328, 3329, 3330, 3331, 3332, 3333, 3334, 3335, 3336, 3337, 3338, 3339, 3340, 3341, 3342, 3343, 3344, 3345, 3346, 3347, 3348, 3349, 3350, 3351, 3352, 3353, 3354, 3355, 3356, 3357, 3358, 3359, 3360, 3361, 3362, 3363, 3364, 3365, 3366, 3367, 3368, 3369, 3370, 3371, 3372, 3373, 3374, 3375, 3376, 3377, 3378, 3379, 3380, 3381, 3382, 3383, 3384, 3385, 3386, 3387, 3388, 3389, 3390, 3391, 3392, 3393, 3394, 3395, 3396, 3397, 3398, 3399, 3400, 3401, 3402, 3403, 3404, 3405, 3406, 3407, 3408, 3409, 3410, 3411, 3412, 3413, 3414, 3415, 3416, 3417, 3418, 3419, 3420, 3421, 3422, 3423, 3424, 3425, 3426, 3427, 3428, 3429, 3430, 3431, 3432, 3433, 3434, 3435, 3436, 3437, 3438, 3439, 3440, 3441, 3442, 3443, 3444, 3445, 3446, 3447, 3448, 3449, 3450, 3451, 3452, 3453, 3454, 3455, 3456, 3457, 3458, 3459, 3460, 3461, 3462, 3463, 3464, 3465, 3466, 3467, 3468, 3469, 3470, 3471, 3472, 3473, 3474, 3475, 3476, 3477, 3478, 3479, 3480, 3481, 3482, 3483, 3484, 3485, 3486, 3487, 3488, 3489, 3490, 3491, 3492, 3493, 3494, 3495, 3496, 3497, 3498, 3499, 3500, 3501, 3502, 3503, 3504, 3505, 3506, 3507, 3508, 3509, 3510, 3511, 3512, 3513, 3514, 3515, 3516, 3517, 3518, 3519, 3520, 3521, 3522, 3523, 3524, 3525, 3526, 3527, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3534, 3535, 3536, 3537, 3538, 3539, 3540, 3541, 3542, 3543, 3544, 3545, 3546, 3547, 3548, 3549, 3550, 3551, 3552, 3553, 3554, 3555, 3556, 3557, 3558, 3559, 3560, 3561, 3562, 3563, 3564, 3565, 3566, 3567, 3568, 3569, 3570, 3571, 3572, 3573, 3574, 3575, 3576, 3577, 3578, 3579, 3580, 3581, 3582, 3583, 3584, 3585, 3586, 3587, 3588, 3589, 3590, 3591, 3592, 3593, 3594, 3595, 3596, 3597,

gut, er könnte sehr fördernd eingreifen, wenn er die Beziehungen der Kunst zu denselben zu seinem Spezialgebiete machen wollte. Einen Ansatz in dieser Richtung nimmt ein kurzer Abschnitt des vorliegenden Buches, worin L. 15 Beispiele anführt wie einzelne Aussprüche der hl. Schrift illustriert wurden. Die Belege entnimmt er neugriechischen Malereien in Kaisariani, Megara Kreta u. a. O., einige (9—15) einem Psalter, angeblich des 12—13. Jahrh., in Privatbesitz eines Freutes. Daraus eine Abbildung S. 85. Lampakes dürfte dem um diese Zeitschrift gruppierten Kreise durch seine Monographie über das Kloster Dafni bekannt sein.

Graz.

J. STRZYGOWSKI.

(*Rytsant. Zeitschrift*: 1897. VI. 2 o. 426).

E'.—Γενική εισαγωγή εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογίαν. Ἐν Ἀθήναις, 1897.

Die *Eisagōgē* bietet eine sehr kurz gefasste Uebersicht über das in Vorlesungen über christliche Archäologie zu besprechende Material. Wir finden darin einige merkwürdige byzantinische Darstellungen der realen Gegenwart in der Eucharistie (S. 21).¹⁾ Man darf hoffen, von dem Verfasser noch manche werthvolle Gabe nach dieser Richtung zu erhalten.

KRAUS

(Sonderabdruck aus dem *Repertorium für Kunstwissenschaft* XXII Bd 6 H. Stuttgart 1899 o. 16).

•M. Lambakis est chargé depuis 1896 de l'enseignement des antiquités chrétiennes à l'Université d'Athènes. Dans son leçon d'ouverture, qu'il a publiée (*Eisagōgē* . . .) il indique les divisions générales de cette science, dans

¹⁾ Γενική εισαγωγή εἰς τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογίαν. Λόγος εἰσιτήριος etc. Athen 1897. — (Ders.) Γεωργίου Αὐγιάδου Ἡ Μονὴ Δαφνίου. Athen 1899.

laquelle il comprend non seulement l'art et les mœurs, mais aussi le culte et les institutions.

G. MILLET

(*Bulletin Critique*. 15. Nov. 1899. V. o. 628).

5'.—Ἡ Μονὴ Δαφνίου μετὰ τὰς ἐπισκευάς. Ἐν Ἀθήναις 1899.

Ἐκτενεστάτη ἐκ 59 σελίδων καὶ λίαν εὐμενὴς κρίσις ἐγένετο οὐγγριστὶ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Καθηγητοῦ Csaplar Benedek ὑπὸ τὸν τίτλον:

•A szent-Istvan-Tarsulat Tudomanyos és Irodalmi Osztályának Felolvaso Ulésébol A Hellen Ker. Archaeologiai Terveke-nység Ujabb Eredményei Különösen Lambakis György e Muve-
«Ἡ Μονὴ Δαφνίου μετὰ τὰς ἐπισκευάς. Ἐν Ἀθήναις 1899». Csaplar Benedek R. Tagdol. Fölolvastatott a Szent-Istvan-Tarsulat Tud. és Irod. Oszt. 1900. június 12-én tartott ülésén. Budapest 1900.

Ὁ κ. Strzygowski εἰς τὸ Βολζαντ. περιοδικὸν τοῦ Krumbacher τοῦ κατ' ἀρχαίαν ἀποδίδωσιν ἡμῶν δίκαιον ὅτι αἱ ἐπισκευαὶ κατέστρεψαν τὴν Μονὴν Δαφνίου, ἂν, ὡς λέγει, ἐγένοντο, ὅσα γράφομεν· εἴτε ὡς εἰδισται αὐτῷ κατεριωνεύεται ἡμῶν ὅτι εἰς τὴν περιγραφὴν ἐκάστης ψηφοθετικῆς παρυστάσεως τῆς Μονῆς Δαφνίου, προσέθηκεν παρυσκινηθέντες πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ κ. Millet (durch Millet angeregt), γνωστοῦ ὄντος, ὅτι 10 ἔτη πρὸ τοῦ κ. Millet (1899) ἡμεῖς εἴχομεν ἤδη ἐκδόσει τὴν περιγραφὴν ἐκάστης μουσειακῆς παρυστάσεως (1889). Ὁ κ. S. εὐρίσκει ἐγκλημα καὶ τίθησι θυμωστικὸν ὅτι εἴχομεν τὴν ὑπομονὴν νὰ ἀριθμῶμεν καὶ τὰς κεφαλὰς ἀκόμη, αἵτινες εὐρηται ἐν ἐκάστη παρυστάσει. Καὶ ὅμως διὰ τῆς ἀριθμώσεως ταύτης ἐθέσαμεν ὄραγγυὸν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν κεφαλῶν ! !

Ἀλλὰ; λέξουσιν, ὅτι ὤφειλε νὰ πράξη ἡ Γεν. Ἐφορεῖα τῶν ἀρχαιοτήτων, ὁ κ. Καθεδρικός ὡς Κυβέρνησις, τὸ ἐπράξαμεν ἡμεῖς ὡς ἰδιῶται, ὅπως ὁ κ. S. κατεριωνεύεται ἡμῶν, ὡς ποτε αἱ φράγλαι κατεριωνεύοντο τῶν ἐν Βολζαντίῳ Πατέρων ἡμῶν, οἵτινες, ὀχυροῦντες τὴν Πόλιν καὶ ὑπερκασιζόμενοι τὰ ἱερά τῶν Προγόνων κειμήλια, ὤρριζοντο ὡς περὶ μικρὰ, ἀνάξια λόγου ἀσχολούμενοι. Ἀλλ' ὁ κ. οὗτος πάντα χαλινὸν ὀρεϊλαμένης εἰς ἄνθρωπον εὐπρεπέως ἀποπτύων, τῆς δὲ ἡμῶν ἐξήγησιν τῶν κεραμοπλαστικῶν κατασκευῶν, δι' ἣν ἐδόχθημεν τὰ συγ-

χρηστικῶς ἔπαινον τοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου, εἰς Ἀγγλίαν δὲ ἐπέστει-
 λεν ταυτέως ἑβραϊκῶς καὶ ἑλληνικῶς ἐντέχνητος (ὁδὸς σ. 11) ἀποκρίσιν tolle-
 nen Deutung, τὸν μίγον Ρώσων εἰδικὴν ἐπιστήμονα Tertium Philipp-
 pow, ὃς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔφερε καὶ τὸ ἔξωμα τοῦ Contrôleur de
 l'Empire ἀπειρωμένους, ὅτι οὗτοι παρέσχον ἑλπίς τῆς εὐχαριστίας
 ταύτης.

Καὶ ὅταν οἱ σοβαρώτεροι τῶν Ἑλληνικῶν Πανεπιστημίων Καθη-
 γηταὶ ὡς εἶπομεν (σ. 3—22, 40, 41, 47) συγχάριον ἦεν, ὅτι
 ἀκριβῶς, ἐνεκα τῆς ἀναγνώσεως ταύτης, ἐθέσκειν τὴν ἐπιστήμην ἐπὶ
 νῦν βάζουσι, ὅτι ἀπεκλήθησαν τότε ἄγνωστα, καὶ ὅτι ἐνέσχευεν
 διὰ τῶν μελετῶν ἡμῶν ταύτων τὰς ἐν Ἑλλάδι σπουδὰς τῶν χριστ.
 ἀρχαιοτήτων, αἵτινες, πρὸ ἡμῶν ἦσαν βιβλίον δι' ἡ συγχάριον, ἐσφα-
 ρισμένον, τί προέχον διὰ ταῦτα;

Ἐὰν δὲ τινὰ τῶν μνησθέντων ταύτων συμπέσχωσι ἐν μορῇ
 κυριῶν γραμμάτων τί πρὸς ταῦτα; Τίς ἡ κυρία ἐννοία τῶν κεκακο-
 πικασμένων γραμμάτων;

Ἰδοὺ ὡς ἔχει ἐπὶ λέξει ἡ δυσμενὴς αὐτῶν κρίσις τοῦ κ. S.

Georgios Lampakes, *Ἡ μορφή Δαφνίου μετὰ τὰς ἐπισκευάς*. Ἐν
 Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀριστῆ Κωνσταντινίδου 1899. 27.
 100 S. 8" eine Tafel und einige Illustrationen. Vor zehn
 Jahren hat Lampakes in seinem Buche *Χρονικὸν Ἀρχαιολο-
 γία καὶ μορφῆς Δαφνίου* die Geschichte und eine Beschreibung
 der Architektur und der Mosaiken des Klosters Daphne
 bei Athen gegeben. Inzwischen sind in den Jahren 1891—
 1897 auf Einschreiten der Archäologischen Gesellschaft
 durchgreifende Restaurationen der durch Erdbeben stark
 beschädigten Kirche vorgenommen worden. Die Bauarbei-
 ten leitete der Architekt Evg. Troump (vgl. dessen Be-
 richt *Quelques vieilles Eglises Byzantines de la Grèce mo-
 derne. Eglise de Daphni à Athènes. Travaux et Restau-
 rations*. Marseille), die Restaurations der Mosaiken Fran-
 cesco Novo, der Capomusaicista von S. Marco in Venedig.
 Lampakes macht auf einige Fehler in der Restauration auf-
 merksam, die in der That nicht hätten vorkommen sollen.
 Wenn man Heiligengestalten ihren Platz wechseln läßt und
 die Inschriften fehlerhaft erneuert, so ist das entschieden

4 adlinswert L. geht dann auf die Mosaiken im besonderen
 ein, beschreibt jede einzelne Darstellung, untersucht, durch
 Millet *angeregt*, die Typen und verweilt besonders länger bei
 dem Pantokrator der Kuppel, den er mit den Münzbildern
 vergleicht (dazu gute Abbildungen S. 61) und danach zwis-
 chen 948—1025 datiert. Den Schluss bildet eine Aufzählung
 der Köpfe in den Mosaiken (!) der Heiligen nach Jahrhun-
 derten. Die Einleitung bringt sämtliche über das erste Buch
 erschienene Kritiken, sowie darauf bezügliche Briefstellen.
 Am meisten rühmt sich Lampakes die Zustimmung zu seiner
tolle Deutung gewisser ornamentaler Formen, die er mit dem
 Monogramm Christi in Zusammenhang brachte. Herr Ter-
 tios Philippov, Contrôleur de l'Empire in Petersburg, hat
 ihm diese Freude gemacht. Die Arbeit zeigt das erfreuliche
 Streben, den byz. Denkmälern Griechenlands gerecht zu
 würden, nur wünschen, daß der doch noch junge Autor
 seinen Landsleuten auch die Bedeutung von Hosios Lukas
 und von vielen anderen Klöstern und Kirchen Griechenlands,
 die dort zum Teil unbeachtet verderben, in ähnlichen Publi-
 kationen vorführen möchte. J. S.

[Byzant. Zeitschrift. 1900. o. 294].

187. Γεώργιος Λαμπάκης, *Ἡ Μορφή Δαφνίου μετὰ τὰς ἐπισκευάς*,
 Ἀθῆναις, Ἀνεστis Constantinidis 1899. in 8° XVIII. 100 pp.

M. Lampakis a rendu un véritable service non seulement
 à l'archéologie byzantine, mais à l'histoire même de l'art,
 en signalant, il y a déjà quinze ans, le mérite exceptionnel
 des mosaïques de Daphni, en provoquant la restauration qui
 les a sauvées d'une ruine imminente. Il a eu le courage,
 avant les travaux, de les étudier sous l'épaisse fumée qui
 les couvrait et d'en tenter une description détaillée. Au-
 jourd'hui il complète les lacunes de son premier livre
 (de nouvelles compositions ont été mises à jour, il en rec-
 tifie les inexactitudes inévitables).

La description claire, vive, d'une lecture agréable, est
 commentée par les textes évangéliques ou apocryphes,

quelquefois par des références aux écrits théologiques ou hagiographiques. On lira par exemple avec intérêt l'explication des symboles du Baptême. Il apprécie en même temps avec justesse la valeur artistique des divers morceaux et montre aisément, en les comparant aux mosaïques de Saint-Luc et de Sicile qu'il a étudiées par lui-même, leur réelle supériorité. Certaines remarques, par exemple sur le Christ au Jardin des Oliviers, sur Paul au pied du lit de la Vierge, témoignent d'un goût éclairé.

Les qualités qui plaisent dans ce petit livre font regretter que l'auteur ait borné son étude à la description, au commentaire théologique et à l'appréciation du style; qu'il n'ait pas essayé par la critique des procédés et de l'iconographie d'en déterminer avec plus de sûreté le caractère, l'importance historique et la date.

Une telle étude aurait exigé une illustration plus abondante. M. Lampakis n'a pu ajouter aux maigres dessins de son premier volume que deux similitudes figurant la Salutation et le Pantocrator. Il nous dira qu'il ne reçoit point de subsides académiques. Aussi bien voulons-nous rendre hommage à sa bonne volonté et le féliciter d'un travail qui conservera, à côté d'une publication plus étendue, son utilité et son intérêt.

G. MILLET

(Bulletin Critique No 32, 15 Novembr. 1899. Paris n. 626).

Paris 23 Oct. 1899.

A M^r Le Dr G. Lampakis

Secrétaire privé de S. M. La Reine des Hellènes.

« Avec ma plus vifs remerciements Monsieur pour votre aimable et précieux envoi que je trouve au retour d'une longue absence. Je vais lire avec le plus vif intérêt votre Savant étude sur Dapni que je viens de recevoir. . . »

Votre reconnaissant

G. SCHLUMBERGER

Membre de l'Institut

Z'—Mémoire sur les Antiquités Chrétiennes de la Grèce présenté au congrès International d'Histoire comparée Paris 1900. — aux frais de la Société d'Archeologie Chrétienne sous le Haut Patronage de S. M. la Reine des Hellènes. — Athènes 1902.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον ἔκδοσιν εἰς τὰ ἐπιστολάς Προχτυζά. Annales internationales d'Histoire. Congrès de Paris 1900. 7 Section Histoire des Arts du Dessin. Paris 1902 n. 83. Προβλ. καὶ Annales intern. congrès de Paris 1900 fasc. I. Liste des Membres. n. XXVII καὶ Congrès internat. d'histoire comparée tenue à Paris du 23 au 28 Juillet 1900 n. 12 καὶ 34.

200. — Dr Georges Lampakis. Mémoire sur les Antiquités chrétiennes de la Grèce, présenté au congrès international d'histoire comparée, Paris, 1900. Athènes, Meissner, 1902. M. le docteur Lampakis a lu au Congrès international d'histoire comparée tenu à Paris en 1900 un travail très remarqué sur les Antiquités chrétiennes de la Grèce. Ce mémoire parut dans le VIIe volume des annales du congrès⁽¹⁾. Il vient d'en faire un tirage à part accompagné de près de deux cents illustrations extrêmement intéressantes et qui nous permettent de juger de la toute l'importance que peuvent et doivent prendre les études d'archéologie chrétienne en Grèce, étude qui a fait oublier trop longtemps l'intérêt l'art antique et aux souvenirs classiques.

Ces études d'art chrétien sont toutes nouvelles en Grèce. En 1884 tout était à faire, lorsque se forma sous le haut patronage de la Reine une société d'archéologie chrétienne. Les efforts de cette société furent couronnés de succès et, à l'heure qu'il est, elle publie une revue et a fondé un musée qui comprend plus de trois mill objets manuscrits, vêtements, icônes . . . ; de plus quantité de monuments qui doivent leur conservation et leur entretien.

M. le Dr L. fut un des promoteurs les plus actifs de ces études d'archéologie. Directeur du musée des antiquités chrétiennes,

(1) Paris, Colin 1901—1902.

il fait œuvre militante en professant à l'Université d'Athènes un cours d'archéologie. Dans le mémoire qu'il nous donne aujourd'hui, M. L. étudie brièvement l'architecture et l'hagiographie en accompagnant son texte d'un ensemble d'illustrations aussi nombreuses qu'intéressantes. Il divise l'architecture chrétienne en Grèce en trois périodes : Du VIe au IXe siècle, date de la fin de la querelle des Iconoclastes et du commencement de la séparation des deux églises. — Du IXe au XVe siècle, c'est-à-dire de la séparation des deux églises jusqu'à la prise de Constantinople par les Turcs. — Enfin du XVe siècle jusqu'à nos jours. La partie la plus intéressante de ce mémoire est peut-être celle où l'auteur étudie les ornements céramoplastiques sur lesquels il nous fait espérer un plus long travail. Ces ornements qui se retrouvent dans les monuments chrétiens jusqu'au XVe siècle, n'ont pas seulement une valeur purement ornementale mais aussi, la plupart du temps, un sens symbolique. On y retrouve des monogrammes du Christ, dont M. L. nous donne de nombreux exemples, des symboles chrétiens, des passages même de l'Écriture. Les plus beaux spécimens se trouvent à Athènes aux églises des SS. Apôtres et de S. Nicodème, à Gymno à l'église de S. Georges, à Mistra, à Merbaga, à Arta.

Devant les résultats obtenus souhaitons vivement que ce mouvement d'études d'archéologie chrétienne dont M. Lampakis fut un des plus actifs promoteurs s'accroisse. Quant aux travaux de ce savant ceux que nous avons déjà nous font désirer ardemment ceux qu'il nous promet.

B(ERNARD) F(AULQUIER)

(Bulletin Critique, Paris 25 Sept. 1902)

Byz. Zeitch. XII. 1903. n. 424.

Mémoire sur les Antiquités Chrétiennes de la Grèce, par le Dr Lampakis. Gr. in 4e, 96 pp., nombreuses et belles illustrations. Athènes, imprimerie Hestia, 1902.

Parmi les communications les plus intéressantes au point

de vue de l'art, faites au Congrès international d'histoire comparée tenu à Paris en 1900, fut celle d'une série de tableaux qui servent à M. Lampakis, professeur à l'Université d'Athènes, à développer l'histoire de l'Art chrétien de la Grèce à ses élèves du cours d'archéologie. Pour la grande édification de ceux qui s'intéressent à cette branche d'étude si longtemps négligée, il nous donne, en un fort beau recueil de belles reproductions de ces tableaux, où les monuments types de l'architecture et de l'iconographie sont reproduits avec des commentaires très précis et fort intéressants.

Dans l'histoire de l'art byzantin, M. Lampakis distingue une période de formation, qui va du IVe au VIe siècle, et une époque de développement embrassant trois périodes ; la première date de la fin de la querelle des Iconoclastes et du commencement du Schisme ; la seconde s'étend jusqu'à la prise de Constantinople par les Turcs ; la troisième se prolonge jusqu'à nos jours.

Le style original se caractérise par la prédominance de la coupole centrale, par le plan cruciforme par d'étroites fenêtres cintrées et géminées, et, ajoutons-le, par le narthex prononcé qui s'étend devant le temple en croix grecque, surmonté de deux lanternons caractéristiques. L'auteur insiste sur le décor céramoplastique des murs, qui prévaut dans les deux premières périodes de développement, et dont M. Lampakis a fait ailleurs une étude spéciale. Ces ornements dessinent des symboles chrétiens et d'élégantes combinaisons géométriques, telles que méandres, etc.

A titre d'exemples, nous voyons défiler le baptistère de l'île de Paros, l'église des Saints-Apôtres à Athènes, la basilique de Chalcis, Sainte-Sophie de Constantinople, l'église de Mistra, celle de Manolada (Achaïe), celle du couvent d'Αρχαίου, l'intéressante église de Daphni à Athènes, les deux églises du monastère de Saint Luc (Livadie) la belle

(*) Lampakis, Χριστ. Ἀρχιτεκτονικὰ καὶ Μονῆς Ἀρχαίου. Athènes, 1889.

église en marbre blanc de Saint-Nicolas à Kambia (ibid.), le temple du Sauveur près d'Amphissa, la cathédrale de Kalambaka en Thessalie, avec son curieux ambon l'église du monastère «Haghia Moni» près de Nauplie, à l'abside ornée d'élégantes «grecques» (XIe s.), l'église métropolitaine d'Arta (XIIIe s.), les riches décors de l'église monastique de Trikala (Thessalie), de Bérée (Macédoine), etc.

Au chapitre que l'auteur intitule hagiographie, et que nous appellerions plus volontiers iconographie, nous rencontrons notamment une superbe collection de mosaïques; à signaler, celle de Daphni, de toute beauté; et après avoir visité les mosaïques de Venise et de Sicile et leurs contemporaines de St-Ambroise de Milan, l'auteur proclame celle de Daphni le chef-d'œuvre du genre.

L. CLOQUET

[Revue de l'Art Chrétien. Paris 1902, t. XIII, n. 507].

«Le Professeur Lambakis est une personnalité très bien connue dans le monde scientifique. Son *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce*, communiqué au Congrès internationale d'Histoire comparée, Paris 1900, a été unanimement apprécié etc.»

Le Moniteur Oriental 6 Sept. 1902, № 204, X. 204.

«*Mémoire sur les antiquités Chrétiennes de la Grèce. Présenté au congrès international d'Histoire comparée Paris 1900. Dr Georges Lambakis. Secrétaire privé de Sa Majesté la Reine des Hellènes. Athen 1902. Imprimerie «Hestia».*»

Der Verfasser verschafft uns hochinteressante Einblicke in die Kunstgeschichte des oströmischen Reiches und wir sehen mit Staunen u. Bedauern, welche reiche christliche Kunst auf griechischen Boden einst geherrscht u. welche enorme Kunstschatze da durch Bandalismus u. den nagenden Zahn der Zeit zu Grunde gegangen sind... Der Autor behandelt in zwei Abschnitten Architektur sowie Hagiographie u. begleitet seine fesselnden Ausführungen, welche namentlich für

Archäologen u. Kunstforscher überhaupt von hohen Werten sind, mit zahlreichen Textbildern, die uns ein ausserordentliches Kunstschaffen jener Epoche u. jener Länder vorführen.

Die treffliche Arbeit braucht keine weitere Empfehlung, sie bewertet sich von selbst u. wird zweifellos in den diesem Forschungszweige nahestehenden Kreisen entsprechende, verdiente Beachtung u. Berücksichtigung finden.

W.

G. Lampakis : *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce présenté au Congrès international d'Histoire comparée (Paris, 1900). Athènes, imprimerie Hestia, 1902, 96 pages gr. in-8°, 198 figures. Prix : 10 francs.*

Ce n'est un véritable plaisir de signaler ce nouveau livre du savant directeur général de la Société archéologique chrétienne d'Athènes. Car les Grecs ne se contentent plus d'étudier les œuvres admirables de l'archéologie classique : ils ont enfin compris l'intérêt qui s'attache aux monuments chrétiens du moyen âge; ils ont fondé, sous la haute protection de S. M. la reine Olga, une Société spécialement chargée de leur exploration et un musée qui s'enrichit chaque jour.

M. Lampakis est à la tête du mouvement. Professeur d'archéologie chrétienne à l'Université d'Athènes, il a déjà publié deux volumes sur le monastère de Daphni, un autre sur l'hagiographie des neuf premiers siècles du christianisme, etc.

Au Congrès international d'histoire comparée tenu à Paris en 1900 il présenta sur l'histoire de l'art chrétien en Grèce depuis les premiers siècles jusqu'à nos jours un mémoire qui a paru en 1902 dans les *Annales internationales d'histoire, Congrès de Paris, 1900, 7e section. Histoire des arts du dessin*. C'est de ce court mémoire que nous avons une seconde édition mais enrichie d'une magnifique collection de plans et de gravures.

On pourra trouver insuffisants les échantillons des peintures des catacombes de Rome ou des miniatures du manuscrits les deux vues de Sainte-Sophie, etc., ou trouver que leur insertion ne répond pas au titre de l'ouvrage. On n'en restera pas moins en face d'une incomparable série de gravures inédites, faisant passer sous nos yeux les vieilles églises, les vieilles peintures, les vieilles mosaïques de la Grèce. C'est une œuvre de piété patriotique que de les avoir réunies, et quiconque s'intéresse aux choses de l'art chrétien en gardera à M. Lampakis la plus vive reconnaissance.

S. PÉTRIDÈS.

[Echos d'Orient. Constantinople—Paris Sept. 1903. n. 347].

Μετὰ τῆς αὐτῆς εἰσαγωγῆς ἐκτελεῖται περὶ τοῦ ἔργου ἡμῶν τοῦτου ὁ κ. J.S. ἐπιγράφων καὶ πάλιν ὅτι ἐπικρίνομεν εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν κερκυραϊκῶν κοσμημάτων ὅτι ταῦτα ἀποτελεῖται, ὡς ΒΕΒΑΙΩΣ ἀποτελεῖται (ιδεὶ σ. 20) μονογράμματα τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος «Ἰησοῦς Χριστός» μὴ ὡς ἄλλοι ἄνθρωποι καὶ τινες ἐπαινοῦ ἀνταρραχόμενοι καὶ οἱ εἰς τὰ εἰκόνας. Ἰδοὺ ὅς ἐχει ἐπὶ λέξει:

Georges Lampakis, *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce présenté au Congrès international d'histoire comparée Paris 1900*. Athènes, Imprimerie «Hestia» 1902 94 S. 4° mit 198 Abbildungen. 10 Fr. Auf Kosten der Gesellschaft für christliche Archäologie in Athen bietet Lampakis hier eine überraschend reiche Folge guter Abbildungen nach christlichen Denkmälern zumeist von Hellas. Die Clichés sind vorzüglich und machen der Athener Firma alle Ehre. Der Verfasser setzt zu jeder Abbildung einen Begleittext und Literaturangaben, was sehr dankenswert ist. Der rote Faden, der diese schönen Dinge verbinden soll, ist sehr locker, und man tut gut, sich durch ihn nicht im Genuß der Abbildungen stören zu lassen. L. spricht von der Gesellschaft für christliche Archäologie, von dem Cyklus seiner Vorlesungen an der Universität und skizziert dann die Entwicklung der Architektur und die Hagiographie. Besonderer Nachdruck

ist auch hier wieder auf die keramischen Schriftornamente gelegt. L. *Steckenpferd*.¹ Darüber soll demnächst eine grobe, zusammenfassende Arbeit erscheinen. Ich freue mich des Fortschrittes den Lampakis in der Ausstattung seiner Arbeit mit wissenschaftlich brauchbaren Abbildungen gemacht hat. Darin liegt im gegebenen Fall der hohe Wert der ganzen Publikation.

J. S.

[Byzant. Zeitschr. des Krumbacher sep. XII n. 423—424].

«Ὁ ἱερίσιος γνήσιος καὶ ἀκούσιος ἱεραρχὶς τῶν Χριστιανικῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος Γ. Λαμπάκης διὰ τοῦ νέου τοῦτον ἔργου προσφέρει ἀπείρως πλοιοῖς διδασκαλίαις ἱμακοῦνται περὶ τῶν μέχρι τοῦ νῦν ἀγνωσθέντων Χριστιανικῶν μνημείων κλ. κλ.

Καὶ ἐπὶ λέξει

•Lampakis Georges. *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce présenté au congrès international d'histoire comparée*. Paris 1900. Athènes 1902. Imprimerie Hestia (94 S. 4°).

Der treffliche Kenner und unermüdliche Forscher der christlichen Denkmäler in Griechenland, Georg Lampakis, Dozent an der Universität in Athen, bietet in dieser dem Pariser Kongress vorgelegten Donkschrift einen, von 128 Abbildungen begleiteten höchst lehrreichen Überblick über den augenblicklich bekannten beziehungsweise beachteten Bestand dieser Denkmäler. Der erste Teil behandelt die Architektur. Ein hervorragendes Beispiel einer Basilika des 5—6. Jahrh. s. lernew wir in Hagia Paraskevi auf Chalkis kennen. Doch ist diese Anfangsstufe der christlichen Baukunst wir dürftig vertreten. In um so reicherer Fülle und Mannigfaltigkeit tritt uns der Kuppelbau entgegen. Ich

1. Ἀρχαιολογία ἐκδομένη κ. S. ὅτι ἀπὸ τῆς ἐξῆς ἐκδομένης ἐκ δὲ ἀποσκευῆς τοῦ ὁμοῦ τοῦ ὁμοῦ ἡμῶν ὅτι τὰ κατ'ἑαυτὴν γραμματα ταῦτα, κατ' αὐτὴν εἶδη κοσμημάτων. Πλὴν, ὡς τῶν ἐν τῇ 20 τοῦ αὐτοῦ ἔργου, ἐργασιῶν τῶν ἐξ ἑαυτῶν τὴν ἀπάντησιν ἔκδοσαν τῷ κ. S. ἐν τῷ 7. ἀσκήσει τῆς Χριστ. Ἀγγ. Ἐκδομένης 1907. σ. 62.

weise insbesondere auf die originellen Anlagen S. 18, 21, 49 hin. Ausführlicher beschäftigt sich der Verf. mit der Klosterkirche Daphni bei Athen, über die er früher eine schätzbare Monographie veröffentlicht hat. Überraschend ist der Reichtum und die Schönheit der Ausbendekoration, welche uns die Abbildungen am Schlusse dieses Abschnittes zeigen. In der Malerei ist der Kreis ein enger, insofern fast nur Mosaiken den Inhalt bilden. Viel unbekanntes bis herab zum 18. Jahrh. findet man auch hier. Das Hauptinteresse haftet jedoch an den schönen Mosaiken des oben genannten Daphni. Noch möchte ich die beiden Evangelistenbilder aus einer griech. Handschrift des 10. Jahrh. s. in Athen hervorheben. Den Schluss bilden Münzen. Der fleissigen, verständnisvollen Arbeit hätte man gern einen grösseren Umfang gewünscht. Aber auch so, wie sie ist, muss man sie dankbar annehmern. Es sei nicht unterlassen, bei diesen Anlass hervorzuheben, dass die Erforschung der christlichen Monumente Griechenlands sich des besonderen Interesses und der Unterstützung der Königin erfreut, und dass die erreichten Erfolge zum grossen Teil nur durch diese einsichtsvolle Protektion möglich gewesen sind.

VICTOR SCHULTZE

[Literarisches Centralblatt für Deutschland 31 Okt. 1903, n. 1484—1485].

L'ART CHRÉTIEN EN GRÈCE

Tel pourrait être le titre d'une magnifique monographie, richement illustrée, que l'auteur, M. le docteur Georges Lampakis a modestement intitulée : *Mémoire sur les antiquités chrétiennes de la Grèce*, et qu'il a présentée au Congrès international d'histoire, où elle a eu un réel succès.

[Courrier de la Lozère à Mende. 24 Août. 1903].

Dr GEORGES LAMPAKIS, secrétaire privé de S. M. la Reine des Hellènes. *Les Antiquités chrétiennes de la Grèce*. Athènes. Imprimerie Hestia. 1902. In-4. 94 p., avec 198 figures, dont 59 reproductions de photographies. Prix : 10 fr.

•L'opuscule de M. Lampakis est destiné à faire connaître sommairement l'architecture et l'iconographie religieuses de la Grèce, depuis les origines jusqu'à nos jours. Le texte consiste dans un mémoire présenté par l'auteur au Congrès International d'histoire comparée (Paris, 1900) . . .

Ce qui est plus curieux, ce sont, encastrés dans les murs, des ornements céramoplastiques dont, le premier, M. Lampakis a découvert le sens symbolique en y voyant des emblèmes du Christ, combinaisons plus ou moins compliquées, plus ou moins enjolivées, des lettres I, C, X, T, A et ω.

M. Lampakis fait passer sous nos yeux, au moyen de la simili-gravure, une trentaine de mosaïques ou de fresques qui décorent les sanctuaires de la Grèce ou du Mont Athos; celles de Daphni surpassent, à son avis, les chefs-d'œuvre du même art qu'on admire en Sicile, à Venise et à Milan et dont il a l'heureuse idée de placer en regard les photographies.

L'œuvre de M. Lampakis est d'autant plus louable que, parmi ses compatriotes il n'a ni devanciers ni émules

DOM LOUIS BAILLET

[Revue d'Histoire Ecclesiastique 15 Oct. 1904. n. 832—834].

Εὐμενιστάτης κρίσεως διὰ τῆς συγγραφῆς ἡμῶν Ἡ Μονὴ Δαφνίου μετὰ τὰς ἐπισκευὰς — Ἀγιογραφία — Μémoire ἐδημοσίευσε τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν ἐκδοτικὸν περιοδικὸν « Ἀλ-Μαχέρη » (ἀριθ. 6 τῆς 15 Μαρτίου 1904 τῆς Καθολικῆς Ἀνατολικῆς Ἐπιθεωρήσεως δημοσιευομένης κατὰ διμηνίαν ἐν Βαῦρου τῆς Συρίας ἐνθα τὸ Πατριστεῖον τοῦ S. Joseph), ἥς μετέφρασεν ἡμῖν ὁ εἰδικὸς τῆς Ἑβραϊκῆς Καθηγητῆς κ. Σ. Παπαγεωργίου.

Μακρὴν κρίσιν Οὐγγρῶσι ἐδημοσίευσεν εὐμενιστάτην ὁ Καθηγητῆς κ. Csaplar Benedek ἐν τῷ « Katholikus Szemle » II Füzet Fébr. Boudapest. 1905. σ. 188—198.

Ἐκδότως εἰς τὰ Βυζαντινὰ Χρονικὰ τῆς Πετροπόλεως 1903. τόμ. X σ. 274, καὶ σ. 245, 251.

Μετὰ τὴν ἀνακοίνωσιν ἐκτίθη τὸ ἐν Περσίᾳ Συνέδριον ὀνόμαζον ἔαζ· «Membre du comité permanent international des congrès d'Histoire» ὑπὸ δὲ τῆς Γαλλικῆς Κυβερνήσεως ἀπαινεῖται ἔχει ἡ ἐπιστημονικὴ δόξα τοῦ ἀξιωματικοῦ τῆς ἐν Περσίᾳ Ἀκαδημίας (Officié de l'Académie), ὁ δὲ Ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας· κ. Delcassé διὰ τοῦ Πρεσβυτοῦ κ. d'Ormesson συνεχάρη ἐπὶ τῷ ἔργῳ τούτῳ.

Πολυχάρων δὲ τῆς Εὐρώπης ἀπεστάλησαν ἔχει συγγραμμάτων ἐπιστολὰς ἐπὶ ταῖς ἀνακοινώσεσιν ταύταις, ὧν προέχει ἡ τοῦ κ. D'Allard, γράψαντος ἔστι τάδε·

Société Scientifique et Littéraire d'Alais.

Alais (Gard) le 3 Juillet 1902.

Monsieur et très honoré Professeur,

Bien que n'ayant pas l'honneur d'être connu de Vous, je considère comme un devoir de venir de Vous remercier et Vous féliciter de votre magnifique Mémoire sur les Antiquités chrétiennes de la Grèce, que je viens de lire dans les comptes-rendus du Congrès international d'histoire de Paris—1900. Je Vous adresse mes compliments non seulement pour la haute érudition dont témoigne Votre travail mais surtout pour la remarquable maîtrise avec laquelle Vous maniez la langue française (*).

Avec mes mercis anticipés veuillez, Monsieur, et cher Professeur agréer les assurances de mes profond respect.

L. de Sarran d'Allard etc.

Η'—Ἀνακοινώσεις ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις συγκροτηθέντι διεθνεί Ἀρχαιολογικῷ Συνεδρίῳ κατὰ τὸ 1905.

ΜΕΡΟΣ Α'

I.—Περὶ τῶν ἐν Μάλῳ Χριστιανικῶν Κατακομῶν καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ Βαπτιστηρίου καὶ ἑτέρων Χριστιανικῶν δογματισμάτων.

Α'. Κατακομῆσαι Μάλου.

Β'. Τὸ Βαπτιστήριον Μάλου.

Γ'. Ἑτέροι Χριστιανικαὶ ἀρχαιότητες.

(*) Ἡ ἐπιμνηστικὴ τῆς Γαλλικῆς ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐκτείνεται ἐπὶ τῶν ἐν Περσίᾳ ἀπὸ τῶν ἀναμνηστικῶν ἐκ Θεσσαλονίκης Ἀρχιεπισκόπου κ. Θεοφίλου Παπαδόπουλου.

1. Τὰ εἰρεῖα τῶν Φιλίππων.

2. Τὰ παρὰ τὸν Ἀρειον Πάγον εἰρεῖα τοῦ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίου.

3. Αἱ Κερχεαὶ καὶ ἡ ἐν αὐταῖς Φοῖβη ἡ Διδόκονος.

4. Φυλακτήριον ἐξ Ἀμοργοῦ τῶν πρώτων αἰώνων.

5. Κώδις Περιαιεύχον Σμύρνης.

II.—Ἀνακοινώσεις πρωτοτύπων ἡμῶν ἐπιστημονικῶν ἔργων.

Α'. Ἐπιστημονικὴ διάταξις Ὁρθόδοξου Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου (*).

Β'. Συστηματοποιήσις ἐξωτερικῶν κεραιοπλαστικῶν διακοσμητικῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν ναῶν.

Α'.—Κοσμήματα.

1. Ἀπλᾶ.

2. Στεφάνια.

3. Πολυσύνθετα.

Β'.—Ἐπιγραφαί.

1. Μονογράμματα.

2. Χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

3. Ποικίλαι ἐπιγραφαί.

Γ'.—Σταυροί.

Δ'.—Μεσαικκοὶ Ἀστέρες καὶ μεσαικκοὶ Ἡλιοὶ τῆς Ἀποκαλύψεως.

Γ'. Συλλογαὶ ἡμῶν.

Α'.—Χριστιανικαὶ ἐπιγραφαί..... 4000

Β'.—Ἐκδόματα τοῦ Ἱεροῦ..... 50

Γ'.— » τῆς Θεοτόκου..... 157

Δ'.— » τοῦ Ι. Χ. ἐπὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Μουσίων..... 100

Ε'.— » τῆς Θεοτόκου ἐπὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Μουσίων..... 166

Ζ'.—Ὁνόματα Χριστιανικῶν ἀποστόλων..... 464

Η'.—Φωτογραφίαι Χριστιανικῶν μνημείων..... 1360

Θ'.—Ἀρχιτεκτονικαὶ καὶ ἄλλαι ἀρχαίων Χριστιανικῶν ναῶν..... 156

ΜΕΡΟΣ Β'

Περὶ διακρίσεως τῶν ὄρων Βυζαντινῇ Ἀρχαιολογίᾳ καὶ Βυζαντινῇ τέχνῃ καὶ τῶν ὄρων, Χριστιανικῇ Ἀρχαιολογίᾳ καὶ Χριστιανικῇ τέχνῃ.

(Comptes Rendus du Congrès international d'Archéologie. Athènes, 1905. σ. 314—319 καὶ ἐκτείνοντο Ἑλληνιστὶ Χριστ. Ἀρχ. Ἐταιρεία· ἀπὸ Ζ'. 1907 σ. 29—62, καὶ Νέα Σόφ. 1905. Τόμ. Β'. σ. 323).

(*) Τὸ Ὁρθόδοξον ἔστι, καθὼς πλείστα ἀντικείμενα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει αὐτὴ μόνη προσελάζοντα ὡς τὰ ἅγια, λειτουργικὰ σκεύη, εἶδη ἁγίου Μύρου, ἑκατοντῶν κλ.

Συνεπείχ. τῶν ἀνακοινώσεων ταύτων ἐξελέγησαν Ἐκκλῆρος τῆς ἐν Ρώμῃ Ἀρχιεπίσκοπος τῶν Ἀρχαίων, τῆς ἐν Βιέννῃ Ἀρχιεπίσκοπος Σχολῆς καὶ τῆς ἐν Βυζαντίῳ Ρωσικῆς Ἀρχιεπίσκοπος Σχολῆς.

Au dernier Congrès d'archéologie d'Athènes, le Dr GEORGES LAMBAKIS a lu plusieurs communications intéressantes sur les antiquités chrétiennes de la Grèce.

Le Dr Lambakis y résume les résultats de ses missions scientifique en Grèce, Turquie et Italie. A signaler dans la cinquième livraison les renseignements copieux qu'il donne sur les monuments chrétiens de Salonique, Serres et Drama.

(Revue d'Histoire Ecclesiastique, 15 Oct. 1905)

Θ — Ἀνακοίνωσις ἐν τῷ διεθνείῳ Ἀρχαιολογικῷ Συνεδρίῳ τοῦ Καίρου κατὰ τὸ 1909.

«Περὶ τοῦ ἐπισυμβάντος σκότους κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Σταυρώσεως τοῦ Κυρίου, ὡς τοῦτο ἐν Ἡλίουπόλει τῆς Αἰγύπτου διατρίβοντες παρητήρησαν Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης καὶ Ἀπολλοφάνης Συμυρναῖος ὁ σοφιστής, μετὰ οὐρανογραφικοῦ πίνακος τῆς ἐπισυμβάσης ἐκλείψεως.

(Comptes Rendus du Congrès international d'Archéologie Le Caire, 1909 c. 253. Τὸ εἶον κείμενον μετὰ τοῦ οὐρανογραφικοῦ σχήματος ἴδε· Ἐκκλ. Φάρος, 1909. Τόμ. Γ'. σ. 319).

Γ. — Κατάλογος καὶ ἱστορία τοῦ Μουσείου τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας. Ἐν Ἀθήναις 1906 καὶ ἐκδ. Β' 1908.

Οἱ Καθηγηταὶ Schultze καὶ Kraus ἀκλόουσι τοῦτο ἔργον μετ' ἐπιστήμης συγγεγραμμένον.

(V. Schultze, Theol. Literaturbl. 30. Okt. 1896. παρὶ. Kraus, Sonderabdruck aus dem Repertorium für Kunstwissenschaft. XIX. Band. 6. H. Berlin. 1896. σ. 11. παρὶ. καὶ Βελ. Χρον. Πετροῦ. XIII. 1906. σ. 657).

ΙΑ. — Οἱ ἑπτὰ Ἀστέρες τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἐν Ἀθήναις, 1909.

Τὸ ἔργον τοῦτο ἤδη κρίνεται. Ἀλλὰ τῷ ἐκτυπώσει αὐτοῦ εὐχὴ μετὰ σεβασμοῦ καὶ τῶν θεοῦ ἐνχαριστιῶν ὑπεβάλλομεν τοῦτο ὑπὸ τῆς εὐλογίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὅς ἄλλως καὶ ἐγγραφῇ

τῇν θεοῦσαν (σελ. 41) ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Μ. Ἀσίας ὑποκειμένους Αὐτῷ Ἀρχιερεῖς περὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ταύτου σκοπομένης περιόδου.

Ἡ Α. Θ. Π. εὐδοκοῦσα ἀπάντησεν.

† Ἰωακείμ ἑλὼν Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἀριθ. Πρωτ. 5380.

Ἐλλογιμώταται κτὲρ Γ. Λαμκάκη, ἐφηγητὰ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μειριότητος, χάρις εἴη τῇ αὐτῇ· Ἐλλογιμότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ. Προφρόνως ἀπεδείξαμεθα τὸ ἀποστολὴν ἡμῶν ἀντίστοιχον τοῦ αἰσίου ἀποπερατωθέντος συγγραμματος αὐτῆς περὶ τῶν Ἑπτὰ Ἀστέρων τῆς Ἀποκαλύψεως, οὕτως τὴν ἀποστολὴν ἀνέγγειλεν ἡμῖν διὰ τοῦ ἀπὸ καὶ παρελθόντος μηνός Ἰουλίου φιλόφρονος εἰκοῦ γράμματος αὐτῆς. Ἐγκαρδίας διαγνώμη καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, συγχαιρόντες τῇ ἀγαπητῇ αὐτῇ· Ἐλλογιμότητι ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀποπερατώσει τοῦ ἀξιολόγου φιλοπονήματος αὐτῆς καὶ εὐχαριστοῦντες αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ, ἐπευχόμεθα δλονύχως ἵνα ὁ Κύριος ἐνσχέῃ αὐτὴν εἰς τὴν φιλοπόνησιν καὶ ἄλλων τοιοῦτων τιμωρίων καὶ αὐτῇ καὶ τὰ ἡμέτερα περισπουδασίων συγγραμμάτων. Ἐπιδαμνέοντες δὲ τῇ αὐτῇ· Ἐλλογιμότητι τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, αἰτούμεθα αὐτῇ τὰ κράτιστα παρὰ Θεοῦ, ὅθ' ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

ῥσθ' Σπυριδίου αἰ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ Εὐχέτης.

Ὁ αὐτός τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων κ. Γ. Μιστριώτης δι' ἐπιστελεῖν ἡμῖν.

Ἐν Ἀθήναις 27 Μαΐου 1909.

Ἀγαπητὴ Φίλε,

Ἐλαβον τὴν διατριβὴν ὑμῶν καὶ μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως ἀνέγνω τὸ κάλλιστον ἄρθρον περὶ τῆς γλώσσης τοῦ Ἠλίου καὶ τοῦ Ἐσθγγέλιου (σ. 408. Ἐ λ ἱ ἡ ν ι κ ἡ γ λ ὶ ὡ σ σ α). Τὸ ἔργον ὑμῶν εἶναι ἐθνικόν, καὶ εὐχομαι τὰ μνηθῶσι ὑμᾶς καὶ ἄλλοι θεολόγοι. Ἄν ἦτο δυνατόν τὰ πῶς ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, ἡ Ἑκκλησία ἦτοτε παραχρῆν ἐκ βάθρου.

Μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης,
Γ. Μιστριώτης (¹)

(¹) Καὶ ὁ καθένας δι' ὁμοιότητος γένους καὶ διαπρεπέστατος ἐν τοῖς γραμματικοῖς Ἑλλήνις Καθηγηταὶ πολλὰ τὰ εὐμενῆ καὶ καλὰ ἐκείνους περὶ τῶν ἔργων

Ἐν Ἀθήναις 2 Ἀπριλίου 1909.

Ἀγαπῆτέ με.

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἔλαβον τὸ πολυτίμητον ὑμῶν δῶρον τὸ ἐπιγραφόμενον «Οἱ ἐπὶ τῇ Ἀστέρεϊ τῆς Ἀποκαλύψεως». Ἐν τοιούτῳ ἐθαύμασα τὴν ἀπειρον ὑμῶν φιλοπονίαν καὶ πολυμάθειαν καὶ δὲν διστάζω τὰ δορυμάσω αὐτὸ ἐθνικὸν ἔργον. Διότι πάντα τὰ συμβαλλόμενα πρὸς ἐπίγνωσιν τῆς θεοκειρίας καὶ τῆς γλώσσης εἶναι τοιαῦτα. Πέποιθα διὰ θέλει διαμείνει ὡς θερηκευτικὸν μνημεῖον.

Μετὰ τιμῆς καὶ ἀγάπης,
Γ. Μιστριώτης.

Ἐκ τῶν ξένων ἐπιστημόνων ἐγγράφει ἡδὴ ὁ Κληρυτὴς τῆς Χριστ. Ἀρχ. ἐν τῷ ἐν Greifwald Πανεπιστημίῳ κ. Schultze. ὅτι: μετὰ μακρὰν εὐμενεστάτην κρίσιν καὶ ἀκρίβειαν τοῦ ἔργου, ὀνομάζει τὰς ἐν τῷ ἔργῳ τοῦτῳ σπινθῆς καὶ ἰδίᾳ τὴν ἀνω τοῦ Σκαδίου Σμύρνης ἐπιγράφον **ΤΟΠΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ** (σ. 189), ἐν σχέσει πρὸς τὸν Εὐαγγέλιον, (V. 20) ἄκρως θαυμασίως (hoch wunderbar), διακρίνεται δὲ πρὸς ἡμᾶς ὡς πρὸς τὴν πύλιν τοῦ διαγράμ. νομίζων ὅτι ὀνομασθῆναι οὕτως ἐκ τοῦ ἐπ' αὐτῆς ἀναγλύφου.

(Theologisches Literaturblatt März 1910).

Ὡσαύτως καὶ ὁ κ. G. Watenberg γράφει ὅτι:

«Δι' ὅλης τῆς συγγραφῆς πνεῖ φιλοερὸν πνεῦμα ἀναιτολικῆς εὐσεβείας συνδεδεμένων μετὰ μεγάλης ὁρητικῆς δεινότητος.

Τὰ αἰσθήματα, ἐφ' ὧν διακατέχεται ὁ εὐσεβὴς περιηγητὴς ἐπισκεπτόμενος τοὺς ἱεροὺς τόπους ἐξωτερικεύονται διὰ πλουσίων ἐκφράσεων οὐχ ἥτιον πατιστοῦ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Α. καταφαίνεται ἰσχυρῶς δεσπόζονσα ἡ ἀρχαία ἑθνικὴ ἐπερηφάνεια καὶ ἡ σπύγχερος μεγάλη Ἑλληνικὴ ἰδέα.

Διὰ τῆς συγγραφῆς ταύτης ἔχομεν χριστιανικὴν περιήγησιν προεληθούσαν ἐκ τοῦ κολάρον ἀνδρὸς πρακτικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς ὀπλισμένον δι' ἔργον τοιοῦτον. Ὁ κ. Α. διὰ τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ εἶναι κάτοχος πολυμαθείας προξενούσης θαυμασμῶν πλὴν δι' τοῦτον εἶναι πολὺν ἔξοικειωμένος μετὰ τὰ ἔργα τῶν ἀρχαιοτέρων περιηγητῶν.

Ὁ κ. Α. ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς κρίσεις τῶν ἱστορικῶν τὴν κατάστασιν

ἡμῶν ἐγγράφει, ὡς ἀπὸ καρδίας καὶ εὐχαριστοῦμεν. Περιεργιζόμεθα ἀποκλειστικῶς εἰς ὅ,τι εἶναι μόνον Πανεπιστήμιον καὶ ξένοι εἰδικοί Κληρυταὶ περὶ τῶν ἔργων ἡμῶν ἐγγράφει.

τῶν διαφορῶν τόπων τῶν 7 Ἐκκλησιῶν ἔξαρχῇ καὶ ἀποδίδει εἰς τὰς προφητικὰς προρρήσεις τοῦ συγγραφέως τῆς Ἀποκαλύψεως.

Παρὰ τῷ κ. Α. δεσπόζει ἡ πίστις καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ δένεται τὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχον ἀξίαν ἀκριβῶς διὰ τὴν ἰδιόρρητον ταύτην πνευματικὴν ἰδέαν.

Ἰδοὺ καὶ κατὰ λέξιν.

Οἱ ἐπὶ ἀστέρες τῆς ἀποκαλύψεως ἐπὶ Γ. Λαμπάκη. Ἐν Ἀθήναις, 1909 476. S. 8°

Die sieben Sterne der Apokalypse sind bekanntlich die ältesten Christengemeinden Kleinasiens, auf deren Schicksale sich die dunklen Aussprüche der neutestamentlichen Propheten beziehen. Der Verfasser nimmt an ihnen ein doppeltes Interesse, erstens als Vertreter der christlichen Archäologie an der Universität Athen, dann aber besonders als Angehöriger der griechisch katholischen Kirche. Dieser zweite Standpunkt der Betrachtung ist der herrschende. Es weht durch das ganze Buch ein glühender Hauch orientalischer Frömmigkeit, die zugleich mit üppiger Rhetorik verbunden ist. Die Gefühle, von denen der gläubige Reisende an den geweihten Stellen ergriffen wird, finden ihren wortreichen Ausdruck. Aber auch der antikisierende Nationalstolz und der moderne grossgriechische Gedanke treten daneben stark hervor. Zieht man dies und anderes Persönliche ab, so haben wir eine christliche Periegeese aus der Feder eines zu dieser Arbeit praktisch und wissenschaftlich wohl ausgerüsteten Mannes. L. besitzt eine erstaunliche Belesenheit in der Hagiographie und Patrologie und trägt auch die oft weit verstreuten Nachrichten über die politischen Schicksale der einzelnen Orte mit grossem Fleisse zusammen. Dazu ist er in den Werken der älteren Reisenden, wie Spon und Prokesch wohl bewandert. Welchen Wert seine einzelnen topographischen und kunstgeschichtlichen Ausführungen beanspruchen dürfen, kann der Referend nicht beurteilen. Der Sinn für historische Kritik dürfte bei einem Manne nicht allzu entwickelt sein, der grossen Wert darauf legt, den jetzigen Zustand jener Städte als Erfüllung der apokalyptischen Weissagungen mahzuweisen. Um ein Beispiel anzuführen. Von den Zweifeln an der Echtheit des Polykarpbriefes scheint er nicht berührt zu sein. Für den byzantinischen Kunstforscher mögen seine Aufzählungen von Kirchenschätzen und Reliquien wertvoll sein. Auf Voll-

ständigkeit aber ist es hier offenbar nicht abgesehen. So wird z. B. unter dem handschriftlichen Besitz von Patmos die berühmte Handschrift der Hymnen des Romanos nicht erwähnt. Im ganzen dürfte daher das umfangreiche, mit vielen, sehr ungleich geratenen Bildern, geschmückte Buch mehr selbst als Zeugnis einer eigentümlichen geistigen Strömung, weniger als wissenschaftliche Leistung von Bedeutung sein.

Berlin.

G. WARTENBERG.

[Wochenschrift für klassische Philologie. Berlin. 9. Mai 1910 N° 19 σ. 518].

Περὶ τῆς κρίσεως τούτης δημοσιεύει καὶ ἡ Berliner Philologische Wochenschrift 4 Juni 1910 no 23 σ. 733.

Shelbourn Falls, Massachusetts 28 Magnien 1910. U. S. A.

Ἀξιότιμη Κύριε

Ἐνδιαφέρομαι πολλὸν διὰ τὸ ὡραῖόν Σας βιβλίον τὸ ὁποῖον ἀναγινώσκω μετὰ μεγίστης εὐχαριστήσεως. Μοι ἀρέσκει πολλὸ ὁ τρόπος Σας καὶ δεκτικῶς δεχάμαι τὰς ὑμετέρας γνώσεις.

Σὰς ἡλείων διὰ τὴν περιοδικὴν Σας περὶ τὰ μέρη τῆς Μεκρᾶς Ἀσίας ὅπου εἶδατε πάντα τὰ θεώματα τὰ ἑποῖα περιγράφετε τόσον γραφικῶς.

ὑμέτερος

F. C. H. WENDEL

Ἱερὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Western Massachusetts, U. S. A.

ΕΛΑΣΣΟΝΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ

Μέχρι τοῦ 1899 εἶχονεν ἔδη δημοσιεύει περὶ τὰς 140 ἐλάσσονας διατριβάς, ὧν κατ'ἀλογον εὐρεῖται ἐν τέλει τῆς συγγραφῆς ἡμῶν «Ἡ Μονὴ Λαφρίου μετὰ τὰς ἐικονάς» 1899. Ἐκτοτε ἐδημοσιεύσαμεν ἑτέρας ἐν Ἑκκλησιαστικῇ καὶ ξέναις περιοδικαῖς ἔται ἐν ὅλῳ μέχρι τοῦ 1910 περὶ τὰς 300 ἐλάσσονας διατριβάς, ὧν ἀξιολογώτερά εἰσιν.

Ἡ Μονὴ Καισαριανῆς ἐπὶ Ἀρχαιολογικὴν καὶ Χριστιανικὴν ἱστορίαν. «Παροισσός». Τόμος σ' 7 Ἰουλίον 1881.

Ἡ ἐν Σαλαμῖνι Μονὴ τῆς Φανερωμένης μετ' εἰκόνας. «Ἐσπερος» ἐν Λειψία 15/27 Ἀγούστιον 1882. Ἀριθ. 32.

Ἡ ἐν Ἀθήναις Μονὴ τῶν Ἀσωμάτων μετ' εἰκόνας ταύτης καὶ τῶν περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν Ἀγγέλων. «Ἐσπερος» ἐν Λειψία 1/13 Νοεμβρίου 1882, ἀριθ. 37.

Περὶ τῶν ἐν Ἐρλάγγῃ, ἐν Λειψίᾳ, ἐν Δρέσδῃ καὶ ἐν Μονάχῳ λειτουργικῶν κωδίκων. «Ἐφημερίς» 28 Ἰουλίον 1883.

Κατάστασις τῶν παρ' ἡμῖν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων. «Αἶον» 30 Σεπτεμβρίου 1883. Σημ. Πρῶτον ἐπιστημονικὸν ἀφῆκεν δημοσιεύειν ἐν Ἑλλάδι περὶ τῆς ἀξίας τῶν Χριστιανικῶν ἀρχαιοτήτων.

Ἱστορία τῆς ἐορτῆς τῶν Ἀγγέλων. «Ἐφημερίς» 8 Νοεμβρίου 1883.

Ἡ ἐορτὴ τῶν Εἰσοδικῶν τῆς Θεοτόκου. «Αἶον» 22 Νοεμβρίου 1883.

Τὸ ἐν Βαρὶ τῆς Ἑλλάδος λείψανον τοῦ Ἁγίου Νικολάου. «Ἐστία» 11 Δεκεμβρίου 1883.

Ἱστορία τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστογενένων. «Ἐστία» 25 Δεκεμβρ. 1883.

Περὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀφραγίδος. «Συνέβρον οἶκος». Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ ἔθνολογικῆς ἐταιρείας Τόμ. Α'. Τεύχ. 7' 1884.

Ἡ ἑορτὴ τῶν Φώτων καὶ ὁ μέγας Ἀγιασμός. «Ἐστία» 8 Ἰαν. 1884.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἐορτῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ περὶ τῶν ἐξακατακοίλων ἱερέων. «Ἐβδομάς» 11 Μαρτίου 1884.

Ἱστορία τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. «Ἐβδομάς» 18 Μαρτίου 1884.

Περὶ τῶν δύο ἀρχενικῶν, τοῦ μεγάλου κανόνος καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. «Ἐβδομάς» 18 Μαρτίου 1884.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἱστορία, Ὑμνολογία, ἔθιμα τῆς Ἀντικῆς Ἐκκλησίας. «Ἐβδομάς» 25 Μαρτίου 1884.

Περὶ τῆς ἀπασιῶν τῶν ἀρχενικῶν καὶ Ἀκαλουθίων τῆς Μεγάλης Ἐβδομάδος. «Ἐβδομάς» 1 Ἀπριλίον 1884.

Περὶ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα καὶ περὶ τῶν κατ' αὐτὴν ἡθῶν καὶ ἑθίμων τῆς τε Ἀνατολικῆς καὶ Ἀντικῆς ἐκκλησίας. «Ἐβδομάς» 8 Ἀπριλίον 1884.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τῆς ἐν Λευκοῖς καλουμένης / Dominica in albis / «Ἐβδομάς» 15 Ἀπριλίον 1884.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων. «Ἐβδομάς» 22 Ἀπριλίον 1884.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλύτου. «Ἐβδομάς» 29 Ἀπριλίον 1884.

Χριστιανικὰ Μνημεῖα. Μονὴ Καρία καὶ τὸ πρὸ τῆς Καισαριανῆς Μετόχιον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. «Ἐβδομάς» 1 Μαῖον 1884.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Σομαρείτιδος. «Ἐβδομάς» 6 Μαῖον 1884.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τυφλοῦ. «Ἐβδομάς» 13 Μαῖον 1884.

Ἡ Μονὴ Καισαριανῆς καὶ ἡ Κυλλίου πύρα τῶν Ἀρχαίων. «Ἐβδομάς» 20 καὶ 31 Μαῖον 1884.

Περὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ 318 Θεοφόρων Πατέρων. «Ἐβδομάς» 20 Μαῖον 1884.

Περὶ τῆς ἐορτῆς τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς. «Ἐβδομάς» 27 Μαῖον 1884.

Περὶ τῆς παραγωγῆς τοῦ ὀνόματος Βηθεσδά. «Ἐβδομάς» 3 Ἰουν. 1884.

Περὶ τῆς ἐορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων. «Ἐβδομάς» 3 Ἰουνίου 1884.

Ἡ ἐν Παλιέρμῳ τῆς Σικελίας ἐορτὴ τῆς ἁγίας Ροζαλίας. «Ἐβδομάς» 30 Ἰουλίον 1884.

Περὶ τοῦ Ἀθήνησι Ναοῦ τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων. «Στοά» 12
Αὐγούστιον 1884.

Αἱ παρακλήσεις τῆς 15 Αὐγούστιον. «Ἑβδομάς». 12 Αὐγούστιον 1884.

Υπόμνημα πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκ-
παιδεύσεως Σ. Ὑπουργεῖον περὶ τῆς διασώσεως τῶν Χριστιανικῶν
Ἀρχαιοτήτων καὶ ἰδίᾳ τῆς πολιᾶς καὶ ἐκκλησιᾶς Μονῆς τοῦ Δαφνίου
α'. Ἀρχαιολογικὴ τοῦ Ναοῦ τῆς Μονῆς Δαφνίου ἀξία.

β'. Ἀξία τῶν ἐν τῷ Ναῷ ψηφιδωμάτων.

γ'. Κατάστασις τῶν ψηφιδωμάτων καὶ ἐν γένει τῶν χριστιανικῶν
ἀρχαιοτήτων, καὶ γενικὰ μέτρα πρὸς διάσωσιν αὐτῶν.

δ'. Τρόποι πρὸς διάσωσιν τῶν ψηφιδωμάτων. «Ἑβδομάς». 12
καὶ 19 Αὐγούστιον 1884.

Ἡ ἐν Σαλαμῇ Μονὴ τῆς Φανερωμένης. «Ἑβδομάς». 2 Σεπτεμ-
βρίου 1884.

Αἱ κατακόμβαι τῆς Χαλκίδος. «Ἑβδομάς». 9 καὶ 16 Σεπτ. 1884.

Περὶ τοῦ τίτλου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. «Ἑβδομάς». 16 Σε-
πτεμβρίου 1884.

Περὶ τῆς ἐν Χαλκίδι Βασιλικῆς τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς. «Ἑβδομάς»
21 Ὀκτωβρίου 1884.

Ἀξία τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας. Περιοδεῖα ἀπὸ τὴν Βασιλίαν.
«Ἑβδομάς» 16 Δεκεμβρίου 1884.

Περὶ τῆς Χριστιανικῆς σφραγίδος «Συνέρον οἶκος». «Ἑβδομάς» 23
Δεκεμβρίου 1884.

Ἐκθέσις πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σ. Ὑπουργεῖον περὶ τῆς
ἀξίας καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ παρὰ τῇ Λεβαδείᾳ ἀρχαίου Ναοῦ
τοῦ ὀνόματι Λουκά, καὶ περὶ τῶν πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ ἀναγκαίων
ἐπισκευῶν. «Σιών» 2 Ἰανουαρίου 1885.

Ἡ Ἑορτὴ τῶν Θεοφανείων. «Ἑβδομάς» 6 Ἰανουαρίου 1885.

Περὶ τῆς Κυριακῆς τῆς Τυροφάγον, καὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀντικοῖς τεταγμένης
τῆς σποδοῦ (Archermithwch). «Ἑβδομάς» 3 Φεβρουαρίου 1885.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τοῦ Πάσχα. «Αἶων» 22 Μαρτίου 1885.

Ἐκθέσις πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σ. Ὑπουργεῖον περὶ τῆς
ἀξίας, τῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐπισκευῶν τοῦ Ναοῦ
τῆς Μονῆς Δαφνίου. «Αἶων». 20 Ἀπριλίου 1885.

Περὶ τῶν ἐν Ἀγγλίῳ καὶ Βλαχῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων. «Ἑβδο-
μάς» 3 Ἰουνίου 1885.

Περὶ τοῦ Ἀθήνησι Ναοῦ τοῦ Ἰσταυρωμένου Πέτρου. «Ἑβδομάς» 11
Αὐγούστιον 1885.

Περὶ τῆς Ἰνδικοτύπου. «Ἑβδομάς» 1 Σεπτεμβρίου 1885.

Ὁ ἐν Μεγάροις Ναὸς τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου. «Χρόνος τῶν Ἀθηνῶν» 8
Σεπτεμβρίου 1885.

Ὁ Ἀπόστολος Φίλιππος ἐν Ἀθήναις. «Χρόνος τῶν Ἀθηνῶν» 14 Νοεμ-
βρίου 1885.

Περὶ τοῦ Ἀθήνησι Ναοῦ τοῦ Νικοδήμου μετὰ τῆς ἀρχαιολογικῆς αὐτοῦ
κατόψεως καὶ τοῦ θύλου. «Ἑβδομάς» 24 Νοεμ. καὶ 1 Δεκεμ. 1885.

Περὶ τοῦ Ἀθήνησι Ναοῦ τοῦ Νικοδήμου. «Χρόνος Ἀθηνῶν» 18 Δεκεμ-
βρίου 1885.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ ἐσθῇ τῶν Χριστιανῶν ὕμνου τῆς Κασσιανῆς. «Αὐγού-
στιον μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς». «Χρόνος Ἀθηνῶν» 24 Δεκ. 1885.

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ (Ἀπολογητικὴ μελέτη). «Χρόνος Ἀθηνῶν» 25
Δεκεμβρίου 1885.

Ὁ θύλος τοῦ Ναοῦ τοῦ Νικοδήμου. «Χρόνος Ἀθηνῶν» 10 Ἰαν. 1886.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία Μεσολογγίου: Ἅγιος Σπυρίδων, Ἅγιος Παρ-
τελῆμον, Ἅγία Παρασκευή, Νοσοκομεῖον, Ἡρώδων. «Ἑβδομάς» 1
Ἰουνίου 1886.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία Κίεσσθρας. Τὸ ναῖδιον τῆς Ἐιεύσεως. «Ἑ-
βδομάς» 8 Ἰουνίου 1886.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία Ἀργονίου. Ὁ ἐπὶ τῇ γῇ Ναὸς τῆς Ἀγίας
Τριάδος. «Ἑβδομάς» 15 Ἰουνίου 1886.

Συμπληρώσεις καὶ παρατηρήσεις εἰς τὸ ἡμερολόγιον τῆς «Φήμης» περὶ
τῶν ἐπισκοπῶν Δαρδανίας, Δημητριάδος καὶ περὶ τῆς ἱστορίας καὶ
χρήσεως τοῦ Καλυμαχνίου. «Ἑβδομάς» 22 Ἰουνίου 1886.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία «Μεγάλης Χώρας». «Ὁ Ναὸς τῆς Κοιμήσεως
τῆς Θεοτόκου». «Ἑβδομάς» 29 Ἰουνίου 1886.

Ἐπιστολὴ πρὸς Ι. Σακελλίωνα περὶ τῶν Ἱεραρχῶν Δαρδανίας καὶ Δημη-
τριάδος. «Ἑβδομάς» 5 Ἰουλίου 1886.

Ἐπιστολὴ πρὸς Νεκτάριον τὸν Δομνικανὸν Ἱερομόναχον περὶ τῆς
Ἐπαρχίας Δομνίκου καὶ τῶν ἐπισκοπῶν Ζητουνίου καὶ Νέων Πα-
τρῶν. «Ἑβδομάς» 20 Ἰουλίου 1886.

Περὶ καλυμαχνίου καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ σκαδίων (ἐν ἀνζητήσει μετὰ τοῦ
Καθηγητοῦ Ν. Δαρμαῖα). «Χρόνος Ἀθηνῶν» 9, 10, 11, 15 καὶ
21 Ἰουλίου 1886.

Περὶ τοῦ εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον μεγάλου καὶ μικροῦ Παρακλητι-
κοῦ κατόφους. «Σιών» 13 καὶ 27 Αὐγούστιον 1886.

Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης. (περὶ τῆς ὀφειλομένης καθαρότητος εἰς τὸν
βράχον τοῦ Ἀρείου Πάγου). «Χρόνος Ἀθηνῶν» 6 Ὀκτωβ. 1886.

Διόρθωσις δύο λαθῶν ἐν τῷ ἱστολογίῳ, περὶ τῶν μνημοσύνων τοῦ α'
Σαββάτου τῶν νηστειῶν ὡς ψυχσοαββάτου, καὶ τῆς δὲ ἐν ἑορτῇ
τῶν ἁγίων Θεοδώρων. «Ἑβδομάς» 21 Φεβρουαρίου 1887.

Recent Archaeology in Euboea. «The Scottish Review». April. 1887
London. (Κατὰ μετάφρασιν τοῦ Μαρχησίου λόρδου Bute).

Ἐσωτερικὴ διάθεσις τῶν ἀγιογραφῶν τῆς ἐν Σαλαμῇ Μονῆς Φανερω-
μένης. «Συτήρ». Τομ. Γ' Τεύχος ζ'. Ἰούλιος 1887.

Hommage à un savant grec

Le
Progrès
2.5.13
La «*Revue des Etudes grecques*» qui se publie à Paris, publie dans sa dernière livraison le rapport de son éminent secrétaire, M. Puech, sur les travaux et les concours de l'année 1911-1912. Nous nous faisons un devoir d'en reproduire un passage où il est rendu un légitime hommage à un de nos archéologues les plus distingués, M. Lampakis.

Voici en quels termes s'exprime ce rapport.

«J'ai déjà eu l'occasion, Messieurs, de vous signaler, dans un de mes précédents rapports, le zèle avec lequel M. Lampakis s'est voué à l'étude des antiquités chrétiennes de la Grèce. Il est l'âme de la *Société d'archéologie chrétienne*, fondée en 1885 en vue de préserver des reliques pour lesquelles le peuple se passionnait beaucoup moins que pour ses glorieux souvenirs classiques. Le premier acte de cette Société eut un effet des plus heureux : ce ne fut rien moins que le salut de Daphni. Avec le concours d'un esprit élevé, Georges Typaldo-kozaki, M. Lampakis sut amener l'opinion publique à mieux comprendre un devoir qui s'imposait. Ne disposant pas de ressources assez larges pour restaurer les monuments, et laissant ce soin à la *Société archéologique* la *Société d'archéologie chrétienne* a entrepris la tâche plus modeste mais éminemment utile, de constituer un musée, de relever et de photographier les églises. M. Lampakis a visité le Péloponèse les îles, la Thessalie, une partie de la Macédoine, de la Thrace et de l'Asie. Si les articles du *Deltion* où sont consignées les observations recueillies pendant ces voyages ne suffisent pas à donner une histoire méthodique de l'art chrétien en Grèce, ils y apportent une contribution qui n'est pas négligeable. Un certain nombre de photographies ont été publiées également dans le *Deltion* et aussi dans un *mémoire*, rédigé en français, *sur les antiquités chrétiennes de la Grèce* ; un plus grand nombre, et parmi elles beaucoup des plus importantes, restent inédites ; mais une bonne part en a été récemment acquise par la Bibliothèque d'art et d'arché-

les actions recueillies pendant ces voyages ne suffisent pas à donner une histoire méthodique de l'art chrétien en Grèce, ils y apportent une contribution qui n'est pas négligeable. Un certain nombre de photographies ont été publiées également dans le *Deltion* et aussi dans un *mémoire*, rédigé en français, *sur les antiquités chrétiennes de la Grèce* ; un plus grand nombre, et parmi elles beaucoup

des plus importantes, restent inédites ; mais une bonne part en a été récemment acquise par la Bibliothèque d'art et d'archéologie ainsi que par l'Ecole des Hautes-Etudes, ce qui a permis d'en apprécier l'intérêt. Votre Commission, Messieurs, a trouvé juste de récompenser par une médaille l'œuvre pratique de M. Lampakis, son labeur si vaillamment soutenu pendant de longues années.

1121

Τινὰ περί τῆς ἑορτῆς τῶν Ἀγγέλων ὑπὸ Χριστιανικῇ Ἀρχαιολογικῇ ἐποπῇ. Ἑκκλήσιαστική Ὑμνολογία καὶ Ποίησις. «Σωτήρ» Τόμ. Γ' Τεύχος δ'. 1887.

Ἡ ἔξορα Λέοντος τοῦ σοφοῦ καὶ ἡ συγγραφή τῶν ἑνδεκά ἰουδιῶν. «Σωτήρ». Τόμ. Γ'. Τεύχος δ'. 1887.

Ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ πρωτοτύπου ἐρμηνεία καὶ μελέτη εἰς τὸν ῥαὶ. ψαλμὸν. «Ἐπὶ τὸν ποταμὸν Βαβυλῶνος». Συγγραφεὺς, χοδνός, περιχόμενος, ἑνθμός, συγγραφή. «Σωτήρ». Τόμ. Γ'. Τεύχος ζ'. καὶ ι'. ἔτος 1887.

Ἡ ἱερὰ Κάρα Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. «Αἰὼν». 26 Σεπ. 1887.

Περὶ τοῦ ἑλὸ τὸν Ἀρεῖον Πάγον ἀρχαίον Ναοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. «Αἰὼν». 3 Ὀκτωβρίου 1887.

Περὶ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τοῦ ἑλὸ τὸν Ἀρεῖον Πάγον ἀρχαίον Ναοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου. «Αἰὼν» 23, 26, 27, 28, 29, Ὀκτωβρίου 1887. (Ἀπάντησις εἰς τὸν καθηγητὴν Κ. Ζησίον, 26 Ὀκτωβρίου 1887).

Κρίσις εἰς τὰς συγγραφὰς Μακρυῆλ Ἰ. Γιδεῶν. Περὶ τῶν χρονικῶν τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας καὶ περὶ τῶν χρονικῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ τοῦ Ναοῦ. «Σωτήρ». Τόμ. ια'. 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τοῦ Ἀγιάσχα ὕμνολογία. «Σιών». 1 Μαρτίου 1888.

Περὶ τοῦ ἐν Ἐφέσῳ Ναοῦ τῆς Ἀριέμδος, καὶ περὶ τῆς ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων Παύλου καὶ Ἀκύλα ἰδρυθείσης ἐν Ἐφέσῳ πρώτης Χριστιανικῆς κοινότητος. «Ἐρδομὰς» 30 Ἀπριλίου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τῶν Μυροφόρων. Ἀριθμὸς τῶν διακοποῦσάν τῷ Κυρίῳ σελτῶν γενναίων. Οἱ μακάριοι Μαθητοὶ Ἰωσήφ καὶ Νικόδημος. Ὁ ἐν Ἱεροσολύμοις λιθὸς τῆς ἱερᾶς ἀποκαθλώσεως. «Σιών» 8 Μαΐου 1888.

Τι πάσχουσιν οἱ ἡμετέροι Χριστιανικοὶ Ναοὶ ἐπὶ ξένων ἀρχιεπισκόπων. «Νέα Ἐφημερίς» 12 Μαΐου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλῆτον καὶ τῆς Τετάρτης τῆς Μεσοπετιηκοῦ. — Ἡ προβατικὴ κολυμβήθρα. — Ὑμνολογία. — Ἡ ἑορτὴ τῆς Μεσοπετιηκοῦ. «Σιών» 15 Μαΐου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τῆς Σαμαρείτιδος — Ἡ ὁδοπορία καὶ τὸ φρέαρ, — ἡ συνδιάλεξις. — Δογματικαὶ ἀποκαλύψεις. — Ἡ Σαμαρείτις Ἀπόστολος. — Ὑμνολογία «Σιών» 22 Μαΐου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τοῦ Τυφλοῦ καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς Ἀναλήψεως — Ἡ κολυμβήθρα τοῦ Σιλῶμ. — Ἡ Ἀνάληψις. — Τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. — Τὸ ἴχνος τοῦ δεξιοῦ ποδὸς τοῦ Κυρίου. — Ὑμνολογία. «Σιών» 29 Μαΐου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς ἀπὸ τοῦ Πάσχα τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀγίων

Πατέρων. — Τὸ σύμβολον τῆς Πίστεως. — Ὑμνολογία. — Τὸ Ψυχασάββατον. «Σιών» 5 Ἰουνίου 1888.

Συμπλήρωμα τῶν περὶ τῆς Σαμαρείτιδος. — Τὸ τετραμήριον. — Οἱ Σαμαρείται. — Ἡ Σαμαρείτις ὡς χριστιανὴ μάστις. Τὸ ὄρος Γοριζὺν καὶ τὸ ὄρος Γεβάλ. — Νόμισμα τοῦ Αἰδιοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. — Ἡ ἀρχαία πόλις Σιχάρ. — Τὸ ἅγιον φρέαρ. «Σιών» 5 Ἰουν. 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς. — Ἱστορία τῆς ἑορτῆς — ὁ Ἐσπερινός. — Οἱ Νεοφώτιστοι. — Τριῶν ἀνδρῶν σύμβολα. — Εἰκὼν τῆς Ἀγίας Πεντηκοστῆς — Ὑμνολογία. «Σιών» 12 Ἰουνίου 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀγίων Πάντων. — Ἱστορία. — Αἶων καὶ Θεοφανὸς. — Ὑμνολογία. «Σιών» 19 Ἰουν. 1888.

Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία τῆς Μεταμορφώσεως. — Ἡ ἱερὰ Μεταμόρφωσις. — Μετῴσις καὶ Ἡλῖος. — Ὁ χρόνος, κατ' ὃν ἐγένετο ἡ Μεταμόρφωσις. — Καθάρσις τῆς ἑορτῆς. — Θαβὼρ καὶ Ἐρμών. — Ἡ ἐπὶ τοῦ Πέτρου ἀνάμνησις. — Ὑμνολογία. — Ἡ εὐλογία τῶν σταυρῶν — Νηστεία. — Εἰκόνες τῆς Μεταμορφώσεως. «Σιών» 21 καὶ 28 Αὐγούστου 1888.

Περὶ τοῦ τάγματος τῶν ἀρχαίων Διακονιστῶν. «Σιών» 30 Ὀκτωβρίου καὶ 6 Νοεμβρίου 1888.

Περὶ τῆς εὐχῆς «Ὁ θναῖον αἰνέσας» καὶ περὶ τῆς ἐν ταῖς ἱεροῦλεσι εὐκοσμίας. «Σιών» 30 Νοεμβρίου 1888.

Ὁ ἱστορικὸς Νάρθηξ τῆς Μονῆς Καισαρειανῆς. «Νέα Ἐφημερίς» 13 Δεκεμβρίου 1888.

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ. — Ἀρχαιολογία τῆς ἑορτῆς. — Ὑμνολογία. «Σιών» 25 Δεκεμβρίου 1888.

Ἡ Μορὴ Λαφρίον καταστρεφόμενη ἐπὶ τῶν ἐπισκεπτόντων. «Νέα Ἐφημερίς» 13 Ἰανουαρίου 1889.

Ὁ κανὼν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου. — Οἱ Εἰρημοὶ τῆς Κασσίας «Κύματι θαλάσσης». — Ἡ Κασσία μοναχὴ. — Τὸ τετραώδιον τῆς Κασσιανῆς. — Μελωδικὸς ἑνθμός τοῦ κανόνος. «Ἐφημερίς». 31 Μαρτίου 1890.

Τὸ Ἰδιόμελον τῆς Κασσιανῆς. «Ἐφημερίς». Μάρτιος 1890.

Ἱστορικὸν σημεῖωμα ἀναγνώσθην ἐπὶ Μηναίον τοῦ 1683, περὶ τῆς εἰς Πειραιᾶ ἀφίξεως τοῦ Ἑνετικοῦ στόλου κατὰ τὸ ἔτος 1681. «Ἐθνική». 24 Νοεμβρίου καὶ «Καιροί» 26 Νοεμβρίου 1890 καὶ Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας Δελτ. Β'.

Βυζαντικαὶ Ἀρχαιοῦτες, Μισοῦ, Χρυσόβουλα Ἀφεντικοῦ. «Νέα Ἐφημερίς». 3 Νοεμβρίου 1891.

Λόγος ἐπὶ τῇ ἐνάξει τῆς ἐν Ζακλείῳ Ἐκθέσεως τῶν ἀγιογραφικῶν ἔργων τοῦ Δουδοβίκου Θεοφάνους. «Χρόνος Ἀθηνῶν» 11 Νοεμβρίου 1891 Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἐταιρεία Δελτιον Α'. 1892.

Ἀπάντησις εἰς τὴν Α. Σ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μαντινείας καὶ Κινουρίας κ. Θεόκλητον Βήμιον περὶ τῶν πιθανῶν παροραμάτων ἐν τῷ χειμῶνι τῆς Θ. Λειτουργίας, καὶ μετ' εὐλαβείας ἐπαύεισι περὶ τῆς ἐν τῷ Χερουβικῷ Ὑμνῷ ἀντικαταστάσεως τῆς γραφῆς. «**πᾶσαν τὴν βιωτικὴν**» εἰς «**πᾶσαν νῦν βιωτικὴν**». «**Ἀνάπαισις**» 15 Νοεμβρίου 1893. ἀριθ. 134.

Χριστιανικὸς Ἀνταρτήσις. Χριστιαν. Ἀρχαιολ. Ἐταιρεία. Δελτίον Β'. 1894.

Κρίσεις τῶν Λειτουργικῶν ἔργων τοῦ ἐν Βερολίνῳ Ρώσου προθυροῦ κ. Maltzew. «**Ἐφημερίς**» 21 Φεβρουαρίου 1894.

Κρίσεις εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Προθυροῦ κ. Maltzew συγγραφὴν, «**ἡ Ρωσικὴ**», Ἐκκλησία καὶ ὁ Dr. Knies. «**Ἀνάπαισις**» 15 Ὀκτωβρίου 1894.

Κρίσεις εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Dr. Victor Schultze συγγραφὴν, «**Archäologie der Alchristlichen Kunst**». «**Ἐφημερίς**» 29 Αὐγούστου 1895.

Διαιρέσεις ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ, περὶ τῶν Χριστιανικῶν Ἀρχαιοτήτων Μονεμβασίας καὶ Μισορῆ. «**Νέα Ἐφημερίς**» 14 Μαΐου 1896.

«**Die Museen von Wien**». Ἐν τῇ ἐν Βιέννῃ Vaterland 11 Δεκεμβρίου 1902.

Ἐπὶ τῇ διατριβῇ ταύτῃ ὁ πρίγκιψ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βιέννης θεομῶς συνεχάρη ὑποτάσσας ἑαυτὸν «**σποράς Χριστιανικῶν Μουσείων ἐν Εὐρώπῃ**». Οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Βιέννης ὑπακούσαντες τὰς ἐν τῷ ἔργῳ ἀναφερομένας σκέψεις.

Συνεπείρ τούτου καὶ ἄλλων μετὰ συναδέλφων ἐπιστημονικῶν συνεπειῶν, προτάσει τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Fuchs καὶ Berwerth ἐξελέγηται ἑταῖρος τῶν ἐν τῇ Ἀνταρτῇ φυσικοῦ καὶ ἀποδῶν (Gesellschaft zur Förderung der naturhistorischen Erforschung des Orients).

Προτάσει δὲ τοῦ καθηγητοῦ τῆς Χριστ. Ἀρχαιολογίας κ. Heinrich Swoboda ὁμιλῶμεν Γερμανιστὴ εἰς τοὺς φοιτητάς τοῦ Πανεπιστημίου περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁμιλίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Οὗτος δὲ τῇ 23/6 Νοεμβρίου 1902 πρὸς τὴν ἡμῶν ἐδίδασκεν εἰς τοὺς φοιτητάς μετὰ προβολῶν φωτεινῶν εἰκόνων λόγου ἕξιον μάθημα περὶ τῆς ἐσωτερικῆς διχαστικῆς τῶν Ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κατ' ὁμολογίαν. Προσκληθεὶς δὲ εὐμενῶς παρὲν καὶ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβύτερος κ. Μάγας.

Οἱ φοιτηταὶ δὲ τοῦ Πανεπιστημίου κοινῇ ὑπογράφαντες ἀπέστειλαν ἑαυτὸν εἰκόνα τοῦ Πανεπιστημίου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς:

«**Διδάσκων ἐνδοξὸν ἀσπάζοντες Θεολογίας μαθηταί.**»

Ἀνέδοξαις εἰκόνας τοῦ Κομπατιμέντου τοῦ Κουρτζουλαρίου, ἦτοι τῆς ἐν Ναυπάκτῳ ναυμαχίας. «**Ἄσιν**» 23 Φεβρ. 1904.

Περὶ τοῦ ἐν τῇ συνειδήσει καὶ τῇ τέχνῃ τῶν ἀρχαίων Χριστιανῶν σχήματος τοῦ Ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ. «**Νέα Σιών**» 1905. σ. 542.

«**Wichtig sind vor allem die Ausführungen über die symbolische Bedeutung des Sterns und seine Verwendung in christlichen Monogrammen.**»

(Byz. Zeitschrift. τόμ. XVI. 1907. σ. 440).

Ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ. «**Ἀθήναι**» 25 Δεκεμβρ. 1905.

Ὀῦμαι λίθεις ἐπὶ τοῦ ἱάφου τοῦ καθηγητοῦ Ἀριανίου Βενιζέλου. «**Νέον Ἄσιν**» 31 Δεκεμβρ. 1905.

Τὰ Ἁγία Θεοφάνεια. «**Ἀθήναι**» 6 Ἰανουαρ. 1906.

Ἡ ἀρχαία μελωδία ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ὑμνολογίᾳ. «**Φόρμιγξ**» 13—31 Ἰανουαρ. 1906.

Ἡ ἔξω Παναγία τῆς Βερροίας. «**Ἀθήναι**» 3 Φεβρ. 1906.

Αἱ Ἐκκλησίαι μας καὶ οἱ Ρουμῶνες. «**Ἀθήναι**» 5 Φεβρ. 1906.

Οἱ ναυμάχοι. «**Ἀθήναι**» 4 Μαΐου 1906.

Ἡ γὰρ μὲ τὰ κόλλυβα. «**Ἡμερολόγιον τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων**». Κωνσταντινούπολις. 1906. σ. 312.

Περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν τύπων καὶ περιόδων τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν ναῶν καὶ τοῦ ἀγίου ἔφ' ἡμῶν μελετηθέντος ἐν σχήματι τοῦ ἐν Τράλλεσσιν ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου Φιλίππου. «**Ἀρμονία**» πατηγγορικὸν φύλλον 1 Ἰανουαρ. 1907. σ. 17. (Προβλ. Βνζ. Χρονικὰ Περσποπόλεως τόμ. XIV. σ. 620).

Σκέψεις ἐν ὧρα Μεσοσητικῇ ἐν τῇ πορτὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἰωρδάνου ἱερῷ Μορῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου. «**Ἡμερολόγιον τῶν Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων**» Κωνσταντινούπολις 1907. σ. 318.

Ὁ ἐν Αἰτωλικῇ ναὸς τῶν Ταξισαρχῶν. «**Παραπύριον**» Ἀργεῖον 15 Ἀπριλίου 1907.

Χριστιανικαὶ Κεγχρεαί. «**Miscellanea Salinas**». Palermo 1907. σ. 71.

Ὀμιλία ἐν τῷ Ἀγγλικανῷ ναῷ Σμύρνης. «**Ἀρμονία**» Σμύρνης. 29 Σεπτεμβρίου 1907.

Περὶ τῆς Ὀμιλίας ταύτης ἐγγράφει ἡ Ἀγγλικὴ ἐφημερίς «**Church Times**», ὅτι μερίστην ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν ἡ ὁμιλία αὕτη, ἥν ἐστρεβλόμεν ἐπὶ εἰκόνας τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἀγγλικανικοῦ ναοῦ, ἐφ' ἧς παριστάται ὁ ἱερός Πολύκαρπος καταφυλὼν τὰ δεσμά τοῦ εἰς Ρώμην ἐδαιπορευόντος Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου καὶ ὅτι πολὺ πρὸ τῆς ὁρισθείσης ὥρας τοσαῦτος ἦτο ὁ ἐν τῷ ναῷ συνωστισμός, ὥστε πλείους οὐδὲ εἰσελθόντων ἠδυνήθησαν, ὅτι ἐν τῷ Πρεσβυτερίῳ παρεκάθησαν 20 ἱερεῖς, τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ὁποίων διακρίναντο οἱ ἀντιπροσώποι τῶν Μητροπολιτῶν Ἐρέσσου καὶ Σμύρνης καὶ πλείους διακρυ-

μὲν πρόσωπα τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀγγλικῆς κοινότητος. Ἐβόλη δὲ πρὸ τοῦ λόγου τοῦ κ. Λαμπάκη δοξολογία καὶ Ἑλληνιστὶ ὁ ὕμνος «Φῶς Παρόν».

Ὁ κ. Λαμπάκης μετ' εὐφραδείας καὶ ἐνθουσιᾶς ἀνέφερε καὶ πῶς ἦλθον εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ συνάθροις ἐλκυσεν ἀπὸ ἐβόλης ὁ Ἀγγλικὸς ὕμνος, δι' οὗ παρεκαλεῖτο ὁ Ὑψίστος ὅπως μετὰ τὴν τριημιμῶδη νύκτα ἀνατελεῖ γλυκεῖαν πρωΐαν, προσελήθησαν δὲ οἱ ἐπίσκοποι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀγγλίου ἱερέως. Τὴν ἐπομένην δὲ ἐβδομάδα ἐγένετο πάλιν περὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος μερίστη συνάθροις ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς, ἥτις προέδρευεν ὁ Μητροπολίτης Ἐφέσου, συμπρέσβυν δὲ ἱκανοὶ Ὀρθόδοξοι ἱερεῖς καὶ πρεῖς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (*). Ἡ ομιλία τοῦ κ. Λαμπάκη ἠκούσθη μετὰ μεγίστου ἐνθουσιασμοῦ.

Ἰδοὺ ἐπὶ λέξει ὡς ἔχει τὸ Ἀγγλικὸν ἄρθρον:

REUNION WITH THE ORTHODOX CHURCH

(From a Correspondent).

PROFESSOR LAMPAKIS, Secretary to the Queen of Greece, a well-known Athenian archaeologist, lately visited Smyrna, and was present at Friday Evensong at the English Church of St. John the Evangelist. He was greatly struck by the fine east window, designed, not long ago, by the late Mr C. E. Kempe. It shows the Crucifixion, and below St. Polycarp is seen kissing the chains of St. Ignatius on the beach at Smyrna. The Professor wished to show the window to his Greek friends, and to give a lecture upon it, and the need of Christian reunion. The Church Council gladly placed the church at his disposal, and the Chaplain sent invitations to the Metropolitans of Ephesus and Smyrna, the Greek Consul, the Heads of the American and Scotch missions etc. At the time appointed, 4.30 p.m., Thursday, October 3, the church was full to overflowing. Many Many had to stand the whole service, whilst others could not even enter the church. Twenty priests of the Orthodox Church were present and were provided with seats in the chancel amongst them being the Archimandrite Damascenus, representing the Archbishop of Smyrna, and the Archdeacon of Ephesus. Many well known members of the Greek community were also present, besides representatives of the English community. The meeting commenced with prayer, after which "Hail, gladdening Light" was sung, first by a Greek choir

(*) Ὁμοῦτως συμπρέσβησαν προσκληθέντες καὶ Ἀρμένιοι ἱερεῖς.

from one of the city churches and then by the English choir. Professor Lampakis then spoke eloquently upon the lives of SS. Ignatius and Polycarp, and spoke in glowing terms of the need of reunion with all Christians. He warmly commended the union of the Greek and English Churches. The meeting concluded with the singing of "The Church's One Foundation" and with prayer. A reception was then held at the Chaplains house.

The following week a large meeting took place at the Greek Cathedral school. The Archbishop of Ephesus took the chair. Besides a number of Orthodox priests, three Roman Catholic priests attended, and sat among the clergy. The English Chaplain was given a seat next to the Archbishop. Professor Lampakis, in his speech, spoke in warm terms of the English Church, and advocated union. His speech was received with great enthusiasm.

Συμπεῖχ τῆς ὁμιλίας ταύτης οἱ ἐν Λονδίῳ καὶ Ὁξφόρδῃ εἶπαι τῆς ἐνώσεως Ἀγγλικανοὶ ἱερεῖς καὶ Θεολόγοι ὠνόμασαν ἡμᾶς ἐταῖρον τοῦ «Συλλόγου τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν» «The Anglican and Eastern-Orthodox Churches Union» (Εἰρήνη 1904 σ. 54).

Τῇ δὲ 2 Ὀκτωβρίου 1908 προσεκάλεσαν ἡμᾶς ὅπως μεταβῶμεν καὶ ὁμιλήσωμεν ἐν τῷ ἐν Λονδίῳ Θεολογικῷ Συνεδρίῳ, εἰς ὃ ἤθελον συνέλθῃ περὶ τοῦ 250 Θεολόγοι.

Μὴ δυνάμεντες δὲ νῦν παραστώμεν ἐγράψαμεν αὐτοῖς ἐπιστολὴν, ἀναγνωσθεῖσαν ἐν γενικῇ προσοχῇ ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ τῶν Ἀγγλικανῶν Θεολόγων συνελεύσει. (Νέα Σιών 1908 α. 903—905).

Ἡ πρόσκλησις αὕτη ἐπανελήθη καὶ πάλιν τῷ 1909 διὰ τῆς ἀπὸ 16 Φεβρ. 1909 ἐπιστ. τοῦ Γεν. Γραμ. Rd. H. J Fynes-Clinton.

Καπονιλή-Παραγιά. «Ἀρμονία» Σμύρνη Ὀκτωβρίου 1907.

Αἱ δύο ἀνωτέρω ὁμιλίαι ἐδημοσιεύθησαν ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν καὶ μετὰ πλείστων σφαλμάτων εἰς ἐν φυλλάδιον ὑπὸ Ἁγίου Πολύκαρπος. Ομιλίαι δύο τοῦ κ. Γ. Λαμπάκη. Ἐν Ἀθήναις 1907 ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου κ. Δωροθέου Ἀμπουνελλά.

Ἡ Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία Σμύρνης. «Ἀρμονία» 23 Νοεμ. 1907.

Ὁ χρωματισμὸς τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Τὸ ἐκ κεράμων διάζωμα. «Ἀθήναι», 29 Δεκεμβ. 1907.

Δήλωσης περὶ τοῦ ἐν Καλάμῃ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. «Θάρος». Καλάμαι 20 Μαΐου 1908.

Τὸ ἐπισυνάγειν ἀκότος κατὰ τὴν Σιαύρωσιν τοῦ Κυρίου κλπ. «Ἀλήθεια» 11 Μαΐου—31 Αὐγούστου 1908.

Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ. «Ἀρμονία» Σμύρνης 24 κλπ. Δεκ. 1908.

Ὁ Ἰορδάνης κλπ. «Ἀλήθεια» 18—25 Ἰανουαρίου 1909.

Ὁ Γαλιλαῖος. «Ἐπιστημονικὴ ἡχώ». Μάρτιος κλπ. 1909.

Πρὸς τὰ ἐκλεκτὰ τέκνα τῆς προπορόνου Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου.
«Λαὸς» 27 Ἰουνίου 1909.

Τὸ ἐν Ἐφέσῳ μέγα Βαπτιστήριον. «Ἀρμονία» Σμύρ. 29 Μαΐου 1909.

Ἐπιτάφιος εἰς Ἑλένην δ. Μακρυγιάννην. «Ἀθήναι» 28 Μαρτ. 1910.

Ἡ ἐν Ἀγ. ὄρει Σερβ. Μονὴ Χλωανδαρίου. «Κράτος» 8 Ἀπρ. 1910.

Ἱστορία τῆς Κασσιανῆς. «Ἀλήθεια» 16 Μαΐου κλπ. 1910.

ἜΤΕΡΑ ἜΡΓΑ

Πλὴν δὲ τῶν ἀνωτέρω συγγράμτων καὶ διατριβῶν ἀπὸ τοῦ 1892 ἐκδίδομεν τὸ Δελτίον τῆς Χρυσ. Ἀρχ. Ἐταιρείας, ἐν ᾧ πλεῖστοι ἐτε-
ραι εὐρησθῇ ἐπιστημονικαὶ ἡμῶν μελέται περὶ ἡρώων καὶ ἐργασιῶν.

Περὶ τῆς ἐν σχέσει πρὸς τὴν Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐται-
ρείαν δράσεως ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς πλεθρῶς εὐμενεστάτων
χρίσεων ἐδημοσιεύθη, ὡς προέχει ἡ τοῦ κ. Aurelio Palmieri (Βολ. Χρυσ.
Νεοκλ. Πετροῦπ. Τόμ. X. σ. 612 καὶ XII σ. 500).

Ὁ δὲ κ. Kaufmann ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Handbuch der
Christlichen Archäologie» Paderborn, 1905 λέγει ὅτι ἐν
Ἑλλάδι μετὰ τιμῆς ὀφείλομεν ν' ἀναγέρωμεν τὸν κ. Λαμπάκη «es ist
dort (im Griecheland) der Direktor des christlichen Museums
von Athen Lampakis mit Ehren zu nennen. Erschrieb einen
raisonnierenden katalog über die Hagiographie der ersten
neun Jahrhunderte, ferner eine εἰσχωγὴ ergiebig für die Iko-
nographie byzantinischer Zeit» σ. 47

Ὁ δὲ κ. A. Puech :

«Un autre Grec, M. Lambakis, consacre un dévouement
ardent au développement de la Société d'Archéologie chré-
tienne qui s'est fondée à Athènes en 1891 (γρ. 1884) et que
S. M. la Reine de Grèce a prise sous son gracieux patro-
nage, cette Société se donne pour tâche l'étude et la con-
servation des monuments chrétiens . . . elle publie un
Bulletin . . . etc. Remercions M. Lambakis et les membres
de la Société d'Archéologie chrétienne de ce qu'ils nous ont
donné déjà, et ne doutons pas, à voir le zèle qui les anime,
qu'ils ne doivent nous donner à l'avenir plus encore».

(Revue des Études Grecques Τόμ. XXI Paris 1908 σ. XXXV).

Ἐν δὲ τῷ Dictionnaire d'Archéologie Chrétienne et de Liturgie
τοῦ Cabrol. Paris 1907 οἱ διατριβαὶ συνεργάται δημοσιεύουσι
πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων ἡμῶν, γνώμας, σπουδὰς καὶ μελέτας, ὡς καὶ
πλεθρὸν εἰκότων ἐκ τῶν ἐμῶν συγγραμμάτων.